

AIARALDEA hemen

SUGARREK AGERIAN UTZI DUTEN GUZTIA

LLANTENOKO SUTEA, GARRETATIK HARATAGO

Abuztuaren 10ean Llantenon pizturiko baso suteak hilabetez baldintzatu du bertako herritarren bizitza. Bizilagunen hausnarketak eta itzalketa lanetan buru-belarri aritu ziren suhiltzaileen hitzak bildu ditugu, unean uneko titularretatik haratago gertatutakoaren dimentsioa biltzeko.

Testua eta argazkiak **Almar Gutierrez Bidarte**

Nekez ahaztuko dute aurten go uda Llantenoko (Aiara) bizilagunek. Iragan abuztuaren 10ean herriko mendiguneetan pizturiko suak baldintzatu du bertako bizilagunen egunerokoa azken asteetan. Izan ere, suteak hedabideetako titularrak betetzeari utzi eta gero ere, aste luze iraun dute sugarrak kontrolpean mantentzeko lanek, eta horiekin batera sua berriz berpizteko mehatxu etengabeak. Kontrolpean dagoen arren, gaur gaurkoz ez dago erabat itzalita. Baina asko da egindako lana eta

hori lorpen kolektiboa dela aldarrikatu dute Llantenoko bizilagunek: suhiltzaileena, mendian lanean aritu diren basozainena, erakundeena eta, noski, ahal zuten guztia eta gehiago egin duten herrikideena.

Sutearen lehen orduak

Abuztuaren 10eko 14:10etan jaso zuten lehen abisua larrialdi zerbitzuek. Ke zutabe bat ikusi zuten bizilagunek Ureta inguruko mendien artean. “Sekula espero ez duzun kontu horietako bat izan zen. Bihotza ziztu bizian jarritzaigun taupaka. Segituan hurbildu ginen ingurura”, ekarri du gogora Antonio Parro Villatek, Llantenoko Administra-

zio Batzarreko kideak. Jose Mari Angulo Gonzalezek ere “urdukitasun handiarekin” oroitzen ditu lehen ordu horiek; Llantenoko bizilaguna da bera eta basozain erretiratua, sua piztu zenean pentsatu gabe igo zen mendira suhiltzaileei laguntzeko asmoz.

Jose Blanco suhiltzaile amurriarra izan zen Llantenora bertaratzen lehenengotariko bat. Sei parkek osatzen dute Arabako suhiltzaileen plantilla. Blancok Kanpezuko parkean egiten du lan baina abisua jaso zen egunean Laudion zegoen errefortzu bat egiten: “Ureta auzoan ke zutabe bat ikusi zutela esan ziguten. Laudioko suhiltzaileak izan ginen bertaratzen lehenengoak.

Nahiko garaiz iritsi ginen, oraindik sute txikia zen, baina inguru nahiko malkartsua eta lan egiteko konplikatu topatu genuen bertan”.

Suari aurre egitea

Nola egiten zaio aurre baso-sute bati? “Su txikia izateak ez du esan nahi arriskurik ez duen sutea denik. Tentuz egin behar zaio aurre”, azaldu du Blancok.

Iristen diren lehen suhiltzaileen lehenengo eginkizuna sutearen inguruetaraino bidea irekitzea da: “Ez da batere lan erraza. Ke zutabe bat ikusten duzu mendian, baina haraino iritsi behar zara, eta bidea erraztu behar diezu atzetik datozen gai-

nerako kideei”. Laudioko suhiltzaileek Llantenoko bizilagunen laguntza izan zuten baso-bideak topatu eta hauek irekitzeko. “Sutea piztuta zegoen tokiraino gidatu gintuzten hainbat bizilagunek, bidea motozerrekin garbituz. Guk kartelak jarri genituen, gainerako errekurtoek ere iristeko modua izan zezaten”, adierazi du Blancok. Behin sugarretara iristeko modua aurkituta suhiltzaileen aginteari dagokio egoera ebaluatu eta beharrezkoak diren baliabideak eskatzea.

Hurrengo urratsa sutea kontrolpean hartzea dute suhiltzaileek. “Sute bat kontrolpean egongo da sutearen perimetro guztia inguratzen gai izan garenean

Erreportajea

— dio Blancok — Normalean ez gara erdigunera sartzen, kanpo-
tik egiten zaio aurre suteari. Izan
ere, bertan dago sugarren heda-
pena eta hori da ekidin behar du-
guna. Ez dago itzalita guztiz, ba-
rrualdeko puntu asko oso bero
daudelako oraindik, eta egun lu-
zez egon daitezke piztuta”.

Bai sugarren perimetroa kon-
trolatzeko, baita sutearen ba-
rruan egon daitezkeen foku des-
berdinak hozteko mahuken bi-
dez isuritako ura baliatzen dute
suhiltzaileek: “Gure lan teknika
ohikoena da hori. Inguruan aur-
kitu ohi ditugun sute txikiekin
erabilgarria da, baina suak al-
datuz doaz eta hauek itzaltzeko
teknikak ere bai”.

Sutea berpiztea

Kontrolpean dagoen su batek
suhiltzaileen perimetroa gain-
ditu eta berriro ere har dezake
indarra. Hori izan zen Llanten-
oko sutean bizi izan zutena. Abuz-
tuaren 10 eta 11n egindako lanek
kontrolpean utzi zuten sua, or-
durako 20 ziren sugarrek kiska-
litako hektareak. Asteazkenetik
aurrera errefortzu gutxi batzuk
geratu ziren, foku aktiboak itza-
li eta azken erremate lanak egi-
teko.

“Osteguna (abuztuak 13) oso
egun berotsua izan zen eta hai-
ze bolada indartsuak egon ziren.
Horrek guztiak sutea berriro ak-
tibatu zuen. Foku txiki ugari zeu-
den eta oso zaila da denak aldi be-
rean kontrolatzea, gutxika-gutxi-
ka egiten den lana da”, adierazi
du Blancok. Ordurako bizilagun-
ak ere “lasaiago” zeudela adie-
razi dute, baina halako batean su-
gar handiekin egin zuten topo pa-
rez pare. “Ikaragarria zen irudia,
eta etxeetatik geroz eta gertuago
ikusten genuen sua. Bi auzokide
etxetik desalojatu behar izan zi-
tuzten, batez ere errautsak gai-
nean zituztelako. Suhiltzaileek
lasaitu egin gintuzten, baina la-
rritasuna izan zen nagusi hasie-
ran”, oroitu du Ana Mari Alayo
Bilbaok, Llantenoko Administra-
zio Batzarreko kideak.

Egun eta gau luzeak izan zi-
ren hurrengoak eta suhiltzai-
le eta basozainek ahalegina bi-
koiztu behar izan zuten sutea be-
rriro ere kontrolpean hartzeko.
Abuztuko tenperatura itogarriek
eta euri faltak are gehiago zail-
du zituen lanak. “Okerrera jo ze-
zakeen ere; haizeak beste nora-
bide bat izan balu suak mendia-
ren beste aldea hartuko zukeen.
Zorarena izango zen hori, as-
koz alde basatiagoa da mende-
baldekoa”, adierazi du Angu-
lo basozain erretiratuak. Abuz-

“Sekula ez dut
ikusirik hainbes-
teko jarraipe-
nik kontrol-
pean dagoen
su baten ingu-
ruan. **Balioan
jartzekoa da
suhiltzaileek
eta basozai-
nek egindako
lana**”

tuaren 16an iragarri zuen Araba-
ko Foru Aldundiak sutea kontro-
latuta zegoela. Orotara 100 baso
hektarea kiskali ziren. Geroztik
hilabetez luzatu dira egonkortze
lanak bertan.

Baliabideak eta errekurtsioak

Asko dira Llantenokoa bezala-
ko sute bat itzaltzeko bideratzen
diren baliabideak. Laudioko par-
keko suhiltzaileak ez ezik ingu-
ruko beste parkeetako suhiltzai-
leen laguntza ezinbestekoa da,
baita bestelako brigada eta era-
kundeena ere. Errekurtsio des-
berdinen arteko aginte-katea ere
berebizikoa dela azpimarratu du
Blancok.

Laudioko suhiltzaileekin ba-
tera ELIF brigadako kideak izan
ziren Llantenon lehenengo lehe-
nengo momentutik. Arabako Ba-
so-suteei Aurre Egiteko Taldea da
ELIF, eta Foru Aldundiko Neka-
zaritza sailaren menpe dago. “To-
kian toki eskualdeko parkeari da-
gokio sutea itzaltzea, eta bertan
topatutako egoeraren arabera es-
katzen dira errefortzu gehiago.
Kasu honetan, baso-sutea, iza-

“Egun asko
igaro ditugu
euririk gabe,
hezetasuna
oso baxua
izan da,
tenperaturak
itogarriak izan
dira...”

nik Arabako basozainei egin zi-
tzaien deia lehen momentutik.
Gero hurbilen dauden parkeei
deitzen zaie. Laguntza gehia-
go behar izatekotan”, azaldu du
suhiltzaile amurriarrak.

Horrekin batera Arabako Foru
Aldundiari dagokio Emergentsia
Plana aktibatzea, plan hauek
errekurtsio gehiago eskatzeko
eskumena ematen dio adminis-
trazioari. “Foru Aldundiak biga-
rren mailan aktibatu zuen emer-
gentsia plana, eta horri esker Es-
painiar Estatuko beste baliabide
batzuk jasotzeko aukera izan ge-
nuen”, nabarmendu du Blancok.

Horri esker BRIF brigaden la-
guntza jaso zuten Llantenon la-
nean ari zirenek. Trantsizio Eko-
logikorako Ministerioaren esku
dagoen brigada da BRIF, eta ba-
so-suteei aurre egiteko laguntza
eskaintzen dute. “Helikopteroz
datorren brigada da hau — azal-
du du Blancok — astelehenean
bertan 18 lagun etorri ziren As-
turiasetik eta lehenengo gauean
gurekin egon ziren lanean. Gero-
ra Guadalajaratik eta beste hain-
bat tokitatik ere etorri dira erre-

Erreportajea

fortzuak”. Basozain gisa eginda-ko urteetan gertutik ezagutu du Angulok Trantsizio Ekologikora-ko Ministerioaren esku dauden baliabideen lana, eta hauek go-raipatu ditu: “Baliabideak eskatuta segituan iristen dira: Asturriasetik, Guadalajaratik... Oso ondo funtzionatzen duen sistema da eta jende konprometitua dira”.

Herritarren papera

Baso-suteak itzaltzeko egitura eta baliabideetatik haratago, Llantenoko herriak berebiziko papera izan du egoera bideratzeko orduan. Norberak ahal zuen neurrian baina herritar guztiek hartu dute sutean laguntzeko ardua.

Urduritasun handiko momentuak bizi izan dituzte, eta uneoro informazio egokia jaso ahal izatea giltzarria izan da. Bide horretan Administrazio Batzarrak zabalduetako komunikazio kanala goraipatu dute Aiaraldea Komunikabideak elkarrizketatutako bizilagunek. “Administrazio Batzarretik Iratxe Parro lehenakariak egindako lana azpimarratzeko beharretan gaude. Administrazio Batzarrakigorritako ohar eta informazioak ezinbestekoa izan dira Llantenoko bizilagunentzat. Hasieran jendea oso urduri zegoen eta etengabeak ziren informazio eske jasotzen genituen deiak. Informazio kanalak sinplifikatu egin ditugu iturri desberdinetatik jasotzen genituen albisteak bilduz eta egunero egoeraren oharak zabalduz. Horrek lasaitasun handia ekarri du”, azaldu du Alayok. “Goiz eta arratsalde luzatzen zen egoeraren informazio eguneratua Administrazio batzarraren bidez”, gaineratu du Parrok.

Jose Mari Anguloren lana ere goraipatu nahi izan dute berak garrantzia kendu nahi izan dion arren. “Urte luzez basozaina izandakoa da Jose Mari eta oso ondo ezagutzen ditu mendiko bide eta bazter guztiak. Ezagutza hori ezinbestekoa izan da suteari aurre egiteko”, azpimarratu du Parrok.

Beste bizilagun askok ere egin dute ekarpena. Esaterako, badi-
ra ELIFeko kideak ibilgailu partikularretan eraman dituzten herritarrek, helikopteroarekin lur hartu ezinda zeudelako. Beste askok inguruko mendietara igotzen ziren ke zutaberik ikusten zuten jakinarazteko. “Zorionekoak gara, herri batua da Llantenoko eta hori nabaritu egin da suteari aurre egiterako orduan. Bakoitzak ahal zuen neurrian baina denek egin dute ekarpena: izan bazka-

riak prestatzen, makinaria lagatzen edota sutearen jarraipena egiten”, aldarrikatu du Parrok.

Llantenoko Eskolak izan dira herritarren konpromiso horren adibide. Bertan egon da kokatuta aginte postua azken hilabeteetan, eta sutea itzaltzeko lanaren epizentro bilakatu da. “Lehenengo egunean Gacilindo inguruan jarrituzten aginte postua, eta sua berpiztu zenean Ibaizabaleko bidegurutzerara lekualdatu zuten. Administrazio Batzarrak Eskolak erabiltzeko aukera eskaini zien, “leku erosoagoa da”, azaldu du Alayok. Unerik kritikoenean 90 lagunetik gora elkartu dira bertan. Blancok berak baieztatu du

Llantenoko herritarren berotasuna: “Oso ondo tratatu gaituzte”.

Eskertutako herria

Luzea da Llantenoko herritarren eskertza zerrenda. Erakunde eta administrazio desberdinek egindako lanarekin pozik agertu dira bizilagunak. “Herri gisa jende eta erakunde askori eskerrak eman beharrean gaude. Oso ondo jardun dute denek orokorrean”, nabarmendu du Parrok. “Suhiltzaileei, basozainei, Foru Aldundiari... Aiarako Udalari eta Aiaraldeko Kuadrillari ere eskerrak eman behar dizkiegu ere”. Angulok harriduraz hartu du sutearen egonkortze la-

nek izandako jarraipena: “Sekula ez dut ikusi hainbesteko jarraipenik kontrolpean dagoen su baten inguruan. Balioan jartzekoa da suhiltzaileek eta Diputazioak egindako lana”.

Artziniegako Udalari ere luzatu dizkiote eskerrak. Helikopteroek bertako igerilekuetatik hartu dute ura, eta behin baino gehiagotan hustu behar izan dituzte azpiegiturak.

Erakundeek ez ezik enpresa pribatuek ere egin diote ekarpena herriari: Malaka, Fribasa, Artiach enpresak, beraien produktuak dohainik eskaini dizkiete sua itzaltzeko lanetan murgildutako lagunei.

Etorkizuneko suak

Orain perspektiba hartu eta bitzikotik irakaspenak hartzeko unea da. Garaiak aldatzen diren modu berean aldatzen dira sute tipologiak ere, eta Llantenoko sutetik zer ikasi badagoela ziur dago Blanco: “Argi dago klima aldaketa bat dagoela, eta horrek eragina du aurkitzen ditugun su tipologietan. Sute handiak geroz eta ohikoagoak dira eta teknika berriak ari dira garatzen”.

Blancoren iritziz suteak sortzeko baldintza oso egokiak eskaini ditu aurtengo udak. “Egun asko eman ditugu euririk gabe, hezetasuna oso baxua izan da, tenperaturak itogarriak izan

Erreportajea

dira...” Aldaketa klimatikoak egoera larriagotu duela uste du Amurrioko suhiltzaileak, eta oraindik ere sute larriak bizitzeko arriskua bertan dagoela ohartarazi du: “Kantauri isurialdean iraila eta urria dira sute arrisku handieneko hilabeteak, ez uda. Udazkeneko lehenengo asteak urteko asterik lehorrenak dira gurean, eta azaroko euriak iritsi aurretik sute arriskuak hor dirau”. 2022ko urrian Balmasedan gertatutako sutea da horren adibide: 500 hektarea erre ziren, azken 30 urteetako sute-rik larrienean. Blancoren irakurketarekin bat dator Angulo ere: “Iraila erdialdea eta urria hasie-

ra dira hemen sute arrisku handieneko uneak. Horiek eta otsaila eta martxoa. Lehen hilabete bi horietan jotzen zuen hego hai-zeak gehien. Udan egon zitekeen suteran bat baina iratzea berde mantentzen zen eta garrak azkar itzaltzen ziren. Orain pi-nuen sustraiek ere hartzen dute su. Sua itzalita dagoela dirudie-nean ere lurrazpiak gori-gori ja-rraitzen du, 400 graduko tenpe-ratura neurtu dituzte”.

Sute gehienak gizakiak eragin-dakoak dira, nahita edo nahiga-be. “Guztioi dagokigu arauak errespetatzea: surik piztu ezin den lekuetan sua ez piztea, mendi eremuren bat gure esku egonez

gero hori garbi mantentzea...”, ohartarazi du suhiltzaile amurriarrak. Amurrioko Uhandre Baso Biziak elkarteak ere oharra kaleratu zuen sutearen lehenengo egunetan, baso-ereduaren ezta-baida mahaigainean jarritz, eta suteak “sugarra piztu baino as-koz lehenago itzali daitezkeela” aldarrikatuz.

Zalantzarik gabe zer ikasia ekarri du Llantenen udan gerta-tutakoak baso-suteak. Blanco, bere aldetik, datorren erronka-rako prest azaldu da: “Garai be-rriak datoz suteei dagokienean, klima aldaketaren eraginak na-bariak dira eta guk suhiltzaileok asko dugu ikasteko”.

Jose Mari, Ana Mari eta Antonio

Llantenoko bizilagunak

“Zorionekoak gara, herri batua da Llanteno eta hori nabaritu egin da suteari aurre egin behar izan diogunean”

Jose Blanco

Arabako suhiltzailea

“Argi dago klima aldaketa bat dagoela, eta horrek eragina du aurkitzen ditugun suteen tipologietan”

Herriz herri

Aiaraldea

Laia Eskolako egitaraua aurkeztu dute eskualdeko eta Foru Aldundiko ordezkariak

Laia Eskolaren aurkezpena Okondon. Aiaraldea.eus

Testua
Aitor Aspuru Saez

Laia Eskola egitasmoak hamar urte bete ditu eta 156 ekintzekin ekingo dio ikasturteari. Horietako asko Aiaraldean izango dira eta, nahiz eta Arabako Foru Aldundiaren egitasmoa izan, Urduñak eta Orozkok ere parte hartzen dute, iragan irailaren 17ko agerraldian agerian geratu zen moduan.

Izan ere, hainbat ordezkari publiko batu ziren ostiralean emakumeen ahalduntzea eta feminismoa sustatzen dituen proiektu hori aurkezteko: Iñaki Gurtubai Berdintasun, Euskara eta Gobernantza Saileko foru diputatua, Joana del Hoyo Berdintasun zuzendaria, hainbat herrietako alkateak (Orozkoko, Okondo, Audio, Artziniega eta Amurriokoak), Aiara zein Urduñako zinegotziak eta Aiarako Kuadrillako presidentea. Okondoko udaletxean izan zen agerraldia. Berez, aurki banatuko dituzte horren berri ematen dituzten liburuxkak eta erakunde anitz horien ordezkariak berdintasunaren, feminismoaren, ahalduntzearen eta emaku-

meensaretzearen aldeko mezua indartu nahi izan dute.

Eneritz Alonso Okondoko zinegotziak bideratu zuen agerraldia eta politikari bakoitzak hitza hartu zuen bere arduretatik. Iñaki Gurtubai balioan jarri zuen hamar urte bete dituela Laia Eskolak eta ahalduntze eskola izatetik lurralde osoa saretera igaro dela. Guztira 156 hitzordu aurkeztu dituzte, baina ohartarazi zuen iaz 458 izan zirela azkenean.

Gurtubairen ondotik, Aiaraldeko Kuadrillako presidente Iñigo Pinedok, Aitor Iza Orozkoko alkateak, Txerra Molinuevo Amurrioko udalburuak, Karmele Poblacion Aiarako zinegotziak, Nagore Gomara Audioko zinegotziak, Onintze Elvirazinegotzi artziniegarrak eta Uxue Mendibil zinegotzi urduñarrak euren udalerrietan egingo diren egitasmoen berri eman zuten.

Orotariko jarduerak barne hartuko ditu Laia Eskolaren edizio berriak eskualdean: zinema feminista, literatura klubak, emakume abesbatzak sortzeko deialdiak, bakarrizketak, tailerrak... Ekintza guztiak hemen ikus daitezke.

Laudion Trenbide Berrikuntzarako Zentro bat irekiko dutela iragarri du Ramiro Gonzalezek

Ramiro Gonzalez Arabako Batzar Nagusietako Politika Orokorrari buruzko Eztabaidan. AFA

Testua
Aimar Gutierrez Bidarte

Ikasturte politikoa Arabako Batzar Nagusietako Politika Orokorrari buruzko Eztabaidarekin abiatu zuten iragan irailaren 22an Gasteizen, eta legealdiaren balantzeaz zein etorkizuneko erronkez hitz egiteko tartea hartu zuen Ramiro Gonzalez Diputatu Nagusiak. Gonzalezek jeltzaleek eta sozialistek hamabi urtez eutsi dioten koalizio gobernua jarri zuen balioan, gobernantza eredu horrek "Araba haztea eta indartzea" eragin duela baieztatuz. Diputatu Nagusiak, besteak beste, Aiaraldea izan zuen hizpide bere hitzartzean, eta eskualdean garatu nahi dituzten proiektu handiak iragari zituen datozen hilabete eta urteetarako.

Laudion ateak zabalduko dituen Trenbide Berrikuntzarako Zentroa izan zen Gonzalezek eskualderako egindako iragarpen handi horietako bat. Talgo eta Eusko Jaurlaritzarekin lanikidetzan garatutako proiektuak

JEZ, Amurrio Ferrocarril edota Herdit enpresen parte hartzea izango du. Ekimen honekin Foru Aldundiak Mercedes eta Gestamp bezalako enprekin batera autogintza-sektoreari lotutako BAM zentroan garatutako eredu inplementatu nahi du orain tren-sektorean.

"Arabak trenbide sektorean duen posizionamenduan jauzi kualitatiboa ematea izango da ekipamendu berriaren helburua" Diputatu Nagusiaren hitzetan. Horrekin batera "Aiaraldean ezarpen handia duen sektore baten lehiakortasuna indartzea" ere espero du Gonzalezek.

Amurriegoitza izango duen ikus-entzunezkoen hub-a izan zen Ramiro Gonzalezek eskualdearekiko beste iragarpenetako bat. Arabako Foru Aldundiak 2025eko apirilean iragari zuen aurreneko ikus-entzunezko hub bat bultzatzeko asmoa "filmaketak erakarri eta sektorea dinamizatzeko asmoz". Horretarako 1.100 metroko industria-pabiloia erosi zuen Maskuribai industriagunean, 600.000

euroko inbertsioa eginez. Hubaren garapenarekin jarraitzeko apustuan berretsi zen Diputatu Nagusia, eta "proiektuari lotutako lehen mailako nazioarteko produkzio etxe bat" Araban kokatzeko duen asmoa iragarri zeun. Ekoiztetxe hori zein den zehaztu ez duten arren, "urte honen amaieratik datorren urtearen hasierara bitartean" irekiko du egoitza, Gonzalezek hitzetan.

Tubos Reunidosi aipamena

Bi proiektu horiek iragartzeaz gain, Aiaraldeak bizi duen egoera sozioekonomikoari ere egin zion erreferentzia Gonzalezek. Zehazki, Tubos Reunidos enpresaren egoerak "kezka sakona" eragiten diola adierazi zuen Diputatu Nagusiak astearteko hitzartzean. Aurki ebatziko den hartzekodunen konkurtsoan "Amurrioko produkzio zentroaren jarraipena jasotzen duen eskaintza bat aukeratu behar dela" defendatu zuen Gonzalezek, eta kasu horretan proiektuak "foru erakundearen laguntza izango duela".

Herriz herri

Baranbio

AP-68 autobidearen doakotasuna eskatu dute Baranbioko bizilagunek, trafiko astunak herria zeharkatzeri utz diezaion

Udan agerraldia egin zuten Baranbioko herritarrek. Aiaraldea.eus

Testua

Aimar Gutierrez Bidarte

Azarotik aurrera titulartasun publikokoa izango da AP-68 autobidea. Arabako Foru Aldundiak bidesarietako prezioak murrizteko erabakia azaldu du: %70 merkeago autoentzat, %50 merkeago kamioientzat.

Erabakiak, ordea, Baranbioko bizilagunen samindura eragin du. Izan ere, autobidearen doakotasun ezak bere horretan mantenduko du trafiko astunarekin herrian bizi duten arazoa. Kontrara, egoera larriagotu egin dela salatu dute, Barazarreko portuan ere bidesaria instalatu dutenetik. Egoerari erantzun bat emateko eskatu dute behingoz.

Trafiko astuna herrian

Baranbioko bizilagunek 50 urte daramatzate herria zeharkatzen duen trafiko astuna AP-68 autobidetik doan desbideratzea exjitzen. Kamioien igarotzeak bertako herritarren eguneroko bizitza baldintzatzen duela salatu zuen Jesus Mari Bernaola administrazio batzordeko lehendakariak, udan egindako prentsa agerraldian.

Hartara, egoera bideratzeko herritarrek aurkeztutako alternatiba eta proposamen oro ezezean geratu dela salatu dute; azkena, herrian espaloiak egiteko eskaria. "Zerbait larria gertatu arte inork ez du bere gain hartuko egoera bideratzeko beharra", kexu zen Bernaola.

Alegazioa Diputazioan

Egoeraren aurrean alegazioa aurkeztu du Baranbioko Administrazio Batzarrak Arabako Foru Aldundian. Alegazioan AP-68 autobidearen titulartasun publikoa arautzen duen foru arauaren barruan trafiko astunak Orozko eta Ziorraga lotzen dituen A-2522 errepidea erabiltzeko debekua txertatu dezan eskatu diote Aldundiari.

Mobilizazio gehiago

Mobilizazio gehiago iragarri dituzte ere Baranbioko bizilagunek. 2020 eta 2021 urteetan egin bezala, errepidea mozteari ekin go diote berriro datozen hilabeteetan, "herritarren eskaria entzuna izan dadin".

Ikasturte osoa:

Hilean 52€-tik aurrera

yes!

Idiomas

FUNDACIÓN *Vital* FUNDAZIOA

ja!

oui!

50 urtetik gorako esperientzia
Cambridgeko azterketak prestatzeko zentroa

fundacionidiomas.eus • Herriko Plaza, 8 • 946 572 938

Aiara

Jolastoki inklusiboa aurkeztu dute Etxaurren Ikastolan, munduko hainbat jokorekin

Irailaren 10ean aurkeztu zuten Etxaurren Ikastolako jolastoki eraberritua. [Aiaraldea.eus](https://aiaraldea.eus)

Testua
Aitor Aspuru Saez

Martxan dago Etxaurren Ikastolako jolastoki inklusiboa. Hainbat kolorez margotu dute zorua eta Euskal Herriko zein Afrika, Asia eta Europako jokoak hartuko ditu hemendik aurrera. Jokale enpresak egikaritu du proiektua eta jolasen bat ere propio asmatu du.

Edonola ere, bultzada Guraso Elkarateak eman dio. Zaira del Riok azaldu duenez, ikerketa egin zuten jolastokiaren erabilerari buruz eta gabeziak sumatu zituzten. "Pilotek zuten hegemonia eta neskak bazterretan geratzen ziren, leku lasaigoen bila. Horregatik ekin genion jolastoki inklusiboagoa diseinatzeari eta horrela topatu genuen Jokale", argitu du Guraso Elkarateko idazkariak.

Orain jolastokia koloretsuagoa da eta ume neurodibergenteentzat ere egokiak dira jokoak.

Jokoak ezagutu

Jokaleko kideek azpimarratu dute egindako lana ez dela

Guraso Elkarateak sustatu du ekimenarekin **jolasteko aukera anitzak eskaini nahi dizkiete ikasleei**

soilik zorua margotzea: "Jolas mota ezberdinak daude, haurrek rol anitzak har ditzaten. Batzuk mugimenduari lotuta daude eta beste batzuk estra-tegiari. Ez dugu pilota kendu nahi, baina bai aukera gehiago eskaini".

Berez, egun hauetan jolas eta trebakuntza saioak egin dituzte, umeek jokoak ezagutu ditzaten.

Halaber, azaldu dute bilatzen duten helburuetako bat badela Euskal Herrian egon diren joko tradizionalen transmisioa.

Eskerrak

Guraso Elkaratea eta Jokale oso eskertuta daude ikastetxeko taldearekiko eta Aiara Udalak ere babestu duela egitasmoa. Hain zuzen, Karmele Poblacion eta Iñigo Pinedo zinegotziek parte hartu zuten iragan irailaren 10eko agerraldian.

Horrez gain, gogoratu dute Arabako Foru Aldundiaren dirulaguntza jaso dutela eta horri esker jokale.com web orrialdean eskura jarri dituztela jokoen tutorialak.

Artziniega

Tubacex Taylorreko greba mugagabeak bi aste bete ditu eta zuzendaritzak esan die langileei ez dela eurekin bilduko

Zuzendaritzak uko egin dio langileekin biltzeari. [Aiaraldea.eus](https://aiaraldea.eus)

Testua
Aitor Aspuru Saez

Irailaren 9an abiatutako grebak bi aste bete ditu jadanik Artziniegako Tubacex Taylor enpresan. Berez, langileek protesta abiatu zuten hamahiru urtez ez dutelako hitzarmen kolektiboa berritu. "Prezioek gora egin dute %26an eta beharginak proportzio horretan txirotu dira", azaldu du ELA sindikatuko ordezkari batek.

Halaber, grebalariek salatu dute Tubacex konpainiaren erantzuna ez dela egokia izaten ari: "Grebak abiatu genuenetik ez da inor agertu hemendik. Lantegia itxi dute

eta uko egin diote gurekin biltzeari. Hamahiru urtez ez dute gurekin eseri nahi izan hitzarmena berritzeko eta orain esaten dute normaltasunean bakarrik negoziatuko dutela, eta ez greban. Hamahiru urteko normaltasuna izan dugu eta ez dute urratsik egin egoera konpontzeko".

Bide batez, ELAk azpimarratu du bestelako bideak jorratzen ari direla multinazionala negoziatzio mahaian esertzeko eta ohartarazi du beharginek ez dutela atzera egingo, duela hamahiru urteko soldatekin, praktikan, laurden bat gutxiago kobratzen dutelako KPIren igoerarekin.

OFICINA CENTRAL
Miguel Ángel de los Angeles
www.cuadibus.com

T. 945 890 804
info@cuadibus.com

CuadraBus

Babestutako edukia

KOT: 30 urte naturari eta jasangarritasunari lotuta

KOT ARROPA MARKAK 30 URTE BETE DITU, ETA HAINBAT EKIMEN PRESTATU DITUGU DATOZEN ASTE ETA HILABETEETARAKO, URTEMUGA HORI MEREZI DUEN MODUAN OSPATZEKO.

Aurten ospakizun handia eta oso berezia dugu gure eskualdean: KOT markak 30 urte betetzen ditu. Hiru hamarkada igaro dira proiektu polit hau abiatu zenetik, eta urte hauetan guztietan, markak leial eutsi dio bere jatorrizko arimari.

Hasiera-hasieratik, KOTen bidea Euskal Herriko naturari eta euskal mendiei estuki lotuta egon da. Gure inguruko paisaiak, gailurak eta basoak dira jantzi bakoitzaren diseinuen iturri eta inspirazio nagusia; gure izaeraren, gure sustraien eta gure lurraren erakusgarri zuzena.

Baina KOT ez da moda marka huts bat, kontzientzia duen proiektu konprometitua baizik. Gure ingurunea zaintzeko hautua irmoa da, eta horregatik, arropa guztiak kotoi organikoarekin eta material jasangarriekin bermatuta daude. Kalitatezko ekoizpen garbi, lokal eta errespetuzko baten aldeko apustua egin dugu beti, planetari eta gizarteari ahalik eta kalte txikiena eragiteko asmoz.

Mugarri borobil honetara iristea ospatzeko, jada martxan jarri ditugu hainbat ekitaldi. Duela gutxi jaitxo gogoangarri bat egin genuen lagun artean —Laudioko Ermualderako mendi martxa ederra, esaterako—, non natura, musika eta serigrafia uztartu ziren. Urteurrenaren jaialdiak, ordea, ez du etenik. Izan ere, udan ere "revival" diseinuak kaleratu genituen eta oso arrakastatsuak izan ziren, jendearen harrera bikainari esker.

Bide beretik, gure neguko azken bilduman ere "revival" mendiak sartuko ditugu, gure historia markatu duten diseinu esanguratsuenak berreskuratuz. Bilduma berezi honetan, Bardeak, Txingudi, Aiako Harriak eta Irati bezalako ingurune ikusgarriak omenduko ditugu, gure Gorbeia mendi maitea ahaztu gabe, beti gure

jantzieta presentzia berezia duena. Ospakizunari jarraipena emateko, hurrengo topagune berezia abenduan egingo dugun merkatu txikian izango da; urteurrenari bukaera emateko eta elkar egoteko aukera bikaina.

Hiru hamarkadako ibilbide luze hau ez litzateke posible izango inguruko babesik gabe. Hori dela eta, Aiaraldeko aldizkariaren lerro hauek aprobetxatu nahi ditugu bihotzez eskerrak emateko gure familia eta lagun guztiei. Zuen babesa, animoak eta konfiantza izan dira KOTen motorra urte hauetan guztietan.

Eskerrik asko bide hau gurekin batera egiteagatik eta jarrai dezagun gure natura jantzen eta elkarrekin ospatzen!

Graf!k

Telleria kalea, 2, Laudio
946 72 65 43

www.kot.eus
Instagram: @kot.eus

Herriz herri

Laudio

Anbulatorio berria ireki du Osakidetzak Laudion

Latorro auzuneko San Martin kaleko 10. zenbakian dagoen azpiegitura berriak eskualdeko 41.700 biztanleri eskainiko die arreta.

Irailaren 21etik funtzionamenduan dago Laudioako anbulatorio berria. [Aiaraldea.eus](https://aiaraldea.eus)

Testua
Altor Aspuru Saez

Irailaren 21ean ireki zituen ateak Laudioako Osasun zentro berriak. Osasun Sailak 19 milioi euro inguruko inbertsioa egin du eta ekipamenduak 7 solairu ditu: sestra azpiko 2 solairu, beheko solairua eta 4 solairu.

Guztira 7.972 metro koadroko azalera eraikia du, eta gaitasun asistentziala biderkatu egin da Zumalakarregi kaleko egungo osasun-zentroarekin alderatuta.

Azpiegitura berria

Irekieraren atarian, iragan irailaren 18an, Osakidetzak hedabideak deitu zituen Laudioako anbulatorio berriko instalazioak erakusteko. Hainbat datu eta azalpen eman zituen Gemma Fernandez Barrualde-Galdakaoko ESIko zuzendari gerenteak eta Xabier Ibarzabalek, Osakidetzako Estrategia

Ekonomikoko eta Eraldaketako zuzendariak.

Bereziki garrantzitsutzat jo zuten etxe-ospitalizazio eta buru osasuneko zerbitzuak gainera-koekin batzea eraikin horretan. Zehazki, buru osasuneko arreta etxebizitza eraikin batean egon da orain arte eta egungo kokapenean, toki gehiago izan ezik, normalizatzeko eta ikusarazteko ere balioko duela uste dute. Izan ere, azpimarratu zuten gero eta ume eta gazte gehiago artatzen direla atal horretan.

Zerbitzuak ugaritzea

Aiaraldea Komunikabideak galdetu zien Osakidetzako arduradunei ea azpiegitura berritzearekin batera, ematen diren kontsultakopuruak ere handituko diren. Ordezkarien erantzuna izan zen medikuenak eta erizainenak bikoiztuko direla, gela gehiago daudela, eta emakumearen arretan ere

aldaketak egongo direla aurreratu dute. Zehazki, beste ginekologo bat egoteko tokia dago eta ekografiak egingo dituzte Laudion. Gainerako espezialitateen zita gehiago egongo direla ere aipatu zuten: "Orain arte hiru espezialitateko gela bakarra genuen, hortaz, txandakatzen ziren. Orain gehiago etorriko dira".

Aldaketak

Eraikinak izango dituen hoberkuntza fisikoak ez ezik (espazio gehiago, biniloak, klimatizazioa, plaka fotovoltaiakoak...) nabarmendu zuten odontologia makina berriak ere ekarri dituztela. Horrez gain, solairu bakoitzak administrariak izango ditu harrera egiteko kontsulta baino lehen.

Guztira, osasun zentro berriak Lehen Mailako Arreta emango die 24.600 laguni eta 41.700 herritarrek izango dituzte han ospitalezkano arreta eta kontsultak.

Mediku espezialitateak handituko dituztela azaldu dute Osakidetzako arduradunek

5 urte baino gehiago lanean

Obrak 2024ko urte hasieran abiatu baziren ere, osasun zentro berria eraikitzeke ekimena askoz lehenagokoa da.

2021eko ekainean jakinarazi zuen Gotzone Sagardui osasun sailburu ohiak Laudioako anbulatorioaren kokalekua zein izango zen. Erabakiak eztabaida sortu zuen herritarren eta hainbat talde politikoren artean.

Hala ere, EH Bilduk eta Omiak osatutako udal gobernu berriak itxitzat eman zuen eztabaida hori, gaiari lotutako irakurketa kritikoa plazaratu ostean betiere. EAJ, bere aldetik, poztu egin zen hori entzuteaz.

Bestalde, eraikin berriak hutsik utziko du anbulatorio zaharra eta espazio horrekin zer egingo den hasi dira eztabaidatzen jadanik. Besteak beste, nagusientzako zentro integrala bilakatzea da aukeretakoa bat.

Herriz herri

Arrankudiaga-Zollo

Atxetako alkargunearen lanak amaitu dituzte jada eta laster irekiko ditu ateak herritarrentzat

Sarrera independentea dute Atxetako bi gune soziokultural berriek. **Arrankudiaga-Zolloko Udalak**

Testua
Maidar Ramirez Martin

Atxetako lokal soziala eraberritu eta alboko lonja ere gaitu du Udalak. Azpiegituraren azalera bikoiztu da lanen ondorioz eta laster bi gune osagarriak egongo dira herritarren eskura.

193.953,51 euroko inbertsioa egin du Udalak bi hamarkadaz irekita egon den txoko edo alkargunea eraberritu eta alboan duen lonja erabilera soziokulturalerako egokitzen. Horretarako, 134.704,00 euroko diru-laguntza lortu du tokiko erakundeak Bizkaiko Foru Aldundiaren kultur ekipamenduetarako funtsetatik.

Udalak azaldu duenez, egindako lanen artean, ateak eta leihoak aldatu dira isolamendu termiko eta akustiko egokia bermatzeko. Era berean, bi lokalak margotu eta zorua, sabaia, eta instalazio elektrikoa berritu dira. Komun berriak ere egokitu dira bi aldeetan. Irisgarritasun unibertsala bermatzen dela ziurtatu du tokiko erakundeak.

Prozesu parte-hartzaile baten ostean zehaztu dituzte Atxetako auzokideek bi espazioen erabilerrak: "Jadanik martxan egon den lokalak eguneroko txoko edo alkargune izaera mantenduko du,

Bi hamarkadaz irekita egon den lokal sozialak txoko izaera mantenduko du, eta **gune berria "kultura-areto komunitario bat" izango da**

bere sukalde eta guzti. Tamaina bereko ondoko lonjan espazio diafanoa egokitu da kultura-areto komunitario gisa. Bi guneak osagarriak dira eta, alde kulturaletik zein sozialetik, Atxeta-Zuloaga auzoan kohesioa eta bizitza komunitarioa biziberritzeko funtsezko ekipamenduak", adierazi du Arrankudiaga-Zolloko Udalak.

Obrak amaitu diren arren, espazioak ez daude oraindik herritarren eskura. Izan ere, auzokideekin batera zehaztuko da inaugurazio data eta espazioen antolaketa, erabilera eta funtzionamendua.

Iberlanda eta Uribarri arteko errepidea partekatuko dute ibilgailuek eta oinezkoek hemendik aurrera

Erabiltzaileen segurtasunaren mesedetan egokitu dute errepidea. **Aiaraldea.eus**

Testua
Maidar Ramirez Martin

Amaitu dituzte Iberlanda eta Uribarri auzoak lotzen dituen bideko obrak, eta oinezkoen segurtasunean eragina izango dute nabarmenki, espaloiak, seinaleztapena eta argiteria hobetu baitituzte. Errepide osoa ere asfaltatu da.

Uribarriko bizilagun askok oinez egiten duten bidea da, tren geltokiarekin eta herriguneko bestelako zerbitzuekin lotzen baitu auzoa. Zati gehiena errepidetik egin behar zuten orain arte, espaloia oso laburra baitzen. Orain, tren geltokitik hasita bidean gora espaloia berria egin da eta luzatu egin dute.

Autopista gaineko zubian eta au-

zoko sarreran errepidea estutu egingen da eta oinezkoek eta ibilgailuek bidea partekatu behar dute ezinbestean. Orain, ordea, gune hori partekatua izango da, eta hori nabarmen zeko 20 kilometro orduko abiadura muga zehaztu da eta marra berde eta urdinez margotu dute lurra. Halaber, Udalak gogorarazi du tarte horietan erabiltzaile ahulenei dutela lehentasuna, oinezkoek, alegia.

Bidean egindako lanez gain, argiteria ere hobetu dute, instalazio berria eta farola kopuru handiagoa jarrita.

Orotara, obrak 456.985,90 euroko aurrekontua izan du eta 59.745,83 euroko diru-laguntza jaso du Bizkaiko Foru Aldunditik.

Matrikula-epea zabalik • Adin eta maila guztiak
Taldea txikiak • Cambridge prestakuntza zentroa

16 urteko esperientzia

Ostegieta enparantza 5A, Audio
946 548 760 • 654 163 406

@ishtarenglishacademy • www.ishtaracademy.com

LOGOPEDIA / PEDAGOGIA
FISIOTERAPIA PEDIATRIKOA
OSASUN OROKORREKO PSIKOLOGIA

Arreta goiztiarra (0-6 urte)

Karmen kalea 39, 01400 LAUDIO hitz.zentro@gmail.com
Tel.: 94 672 63 91 / 656 74 27 22

Argazki erreportajea

ZER DA EKLIPSE BAT AIARALDEKO HERRI ETA AUZOETAKO JAIEKIN ALDERATUTA? GURE UNIBERTSOKO INDAR GUZTIAK OSAPKIZUN KOLEKTIBO ERRALDOI BATEAN MURGILDUTA IKUSTEA HORI BAI DELA FENOMENO ASTRONOMIKOA. ETA, ZORIONEZ, EZ DUGU 300 URTE ITXARON BEHARRIK UNE HORIEK BERRIZ BIZITZEKO.

Eklipseak eklipsatu ez duen jai-maratoia

Testua **Aimar Gutierrez Bidarte**

Bukatu uda eta horrekin batera udaldiak dakarren ospakizun kolektibo erraldoia. San Juan gauaren bueltako solstizioaren ospakizunekin hasi eta udazkeneko ekinozioaren atariko diren Latio-rra eta Orozkoko Goikiri auzoko jaietara arte luzatu da jai-maratoia.

Festen olatuak inolako desberdintasunik egin gabe zeharkatu ditu eskualdeko udalerrri nagusiak

eta auzune txikienak. Tartean izan dira kontzertuak, azokak, kalejirak, herri bazkariak, jolasak, dantzak eta algarak. Eta eklipse bat. Hori ere izan du aurtengo udak.

Ehunka urtetan gurean ez da fenomeno astronomiko hori errepikatuko. Bai ordea auzo eta herrietako jaiak, gure unibertso partikularra goratzeko egunak.

Baina ez dugu zertan 2027ko udaldiak ekarriko duenaren zain egon beharrik; udazkena ez dator esku hutsik. Ez da asko arakatu

behar han-hemenka festarako aitzakia bat topatzeko: Lezamako Jaiak, Zolloko Jaiak, Laudioko Sagar Eguna...

Aiaraldea Komunikabidea bertan izango da, orain arte bezala, ospakizun desberdinek utzitako instanteak arrantzatuz. Tona bat irudi utzi dituzte udako jaiak, eta horren laburpen txiki bat prestatu dugu hurrengo orrietan. Aiaraldea.eus atarian dituzue argazki galeria guztiak uneoro eskura. On egin!

Argazki erreportajea

Argazki erreportajea

Argazki erreportajea

Living English

Cambridge azterketetarako prestakuntza intentsiboak (helduak)

ABENDUAREN 28TIK
URTARRILAREN 1ERA ARTE

09:30-11:00
B2: FIRST (FCE) | Prezioa 85€

11:00-12:30
C1: ADVANCED (CAE) | Prezioa 85€

12:30-13:30
B1: PRELIMINARY (PET) | Prezioa 75€

Hurrengo ekitaldiak

IRAILAK 26
SLIME STUDIO
Slime tailerra ingelesez.
Prezioa 15€.

URRIAK 30/31
HALLOWEEN FUN FEST
Halloween festa ingelesez.
Prezioa 15€.

ABENDUAK 24
GABONETAKO
TAILERRA
Gabonetako apaingarrien tailerra. Prezioa 15€.

Melitón Okindegia

Astelehenetik larunbatera 06:00-13:30 · Igandeetan obradorea zabalik 07:15ak arte

Egunero egiten dugu ogia. Indar-irinarekin eta ura 3 gradutara oratzen dugu. Dena batera harrotzen uzten dugu oreak zaporea eta testura har ditzan. Eskuz pisatzen dugu eta forma ematen diogu. Ogi % 100 integrala egiten dugu ore amakoa, txapata, sobadoa eta zure mahaian betidanik egon den hori. Baita opilak ekoitzi eta haragiak, barazkiak eta abar ere egosten ditugu. Zamañerako eremu estalia dugu. Birsaltzeko ogia %50 deskontuarekin.

Telefonoz edo Whatsappez
642 847 217

Artetale 15 (Correos aurrean), Urduña

Ikusi jaiek utzitako argazki eta bideo guztiak

Aiaraldea.eus atarian

Babestutako edukia

2026/27 ikasturteko

ikastaro eskaintza

AIARALDEA EKINTZEN

FAKTORIA

Atelierren

faktoria

Matrikulazioa zabalik!

Astelehenetan 17:15–18:15 Sasoiko Sukaldaritza Garaiko produktuekin sukaldaritza saioak • Urriaren 5etik ekainaren 14ra. • Prezioa hilabeteko: bazkideek 25€/ Ez-bazkideek 30€. • 2016–2023 bitartean jaiotako haurrentzat. • Irakaslea: Aritz Lili Lekanda.	Martitzenetan 17:15–18:15 Ipuingintza Euskarazko ahozketasuna lantzeko • Urriaren 6tik ekainaren 15era. • Prezioa hilabeteko: bazkideek 25€/ Ez-bazkideek 35€. • 2017–2023 bitartean jaiotako haurrentzat. • Irakaslea: Aritz Lili Lekanda.	Eguaztenetan 17:15–18:15 Antzerkia eta sorkuntza Antzerkia eta sormenean murgiltzeko atelierra • Urriaren 7tik ekainaren 16ra. • Prezioa hilabeteko: bazkideek 25€/ Ez-bazkideek 30€. • 2017–2023 bitartean jaiotako haurrentzat. • Irakaslea: Maria Iturbe.
Eguaztenetan 17:15–18:15 Bertso eskola Jolas ezberdinen bitartez bertsolaritzan trebatzeko • Urriaren 7tik maiatzaren 26ra. • Doako ekintza • 8 urtetik gorakoentzat. • Irakaslea: Unai Mendibil (Arabako Bertsozale Elkarte).	Martitzenetan 17:00–18:00 Hitzaren atelierra Podcast, Jam-impro eta Mikroipuinen atelierrak • Urtaroka diziplina bat. • Prezioa hilabeteko: bazkideek 20€/ Ez-bazkideek 35€. • 16 urtetik gorakoentzat. • Irakaslea: Diziplinaren arabera irakasle ezberdinak.	Urtarriletik aurrera kontsultagai Irudi atelierra Tik-tok, ilustrazio eta Grafiti atelierra • Urtarriletik aurrera kontsultagai. • Prezioa hilabeteko: bazkideek 20€/ Ez-bazkideek 35€. • 12 urtetik gorakoentzat. • Irakaslea: Diziplinaren arabera irakasle ezberdinak.

Astelehenetan 18:30–20:30 Margo eskola Sorkuntzan eta margoan murgiltzeko • Urriaren 5etik ekainaren 14ra. • 18 urtetik gorakoentzat. • Prezioa hilabeteko: bazkideek 35€/ Ez-bazkideek 40€/ Langabeak eta errenta zailtasunak dituztenak 30€ • Irakaslea: Gurene Grande.	Eguaztenetan 18:30–19:30 Bertso eskola Helduen Bertso eskola. Euskaraz kantu eta inprobisazioa • Urriaren 7tik maiatzaren 26ra. • 16 urtetik gorakoentzat. • Doako ekintza. • Irakaslea: Unai Mendibil (Arabako Bertsozale Elkarte).	Martitzenetan 18:30–20:30 Antzerkia Euskarazko ahozketasun eta gorputz adierazpenari bide eman • Urriaren 6tik ekainaren 15era. • Prezioa hilabeteko: bazkideek 35€/ Ez-bazkideek 40€/ Langabeak eta errenta zailtasunak dituztenak 30€ • Irakaslea: Arnatz Puertas.
Martitzena 10:00–12:00 Euskara saltsan Modu ludikoan euskararen oinarriko komunikazioa lantzeko • Urriaren 6tik maiatzaren 25ra. • 18 urtetik gorakoentzako • Doako jarduera. • Irakaslea: Naroa Salazar.	Eguenetan 17:15–18:45 Yoga Gorputza eta burua luzatzeko saioak • Urriaren 1etik ekainaren 17ra. • Prezioa hilabeteko: bazkideek 27€/ Ez-bazkideek 33€/ Langabeak eta errenta zailtasunak dituztenak 22€ • Irakaslea: Virginia del Casal Velasco.	Hilabeteko azken zapatuetan Atelier puntualak Atelier jarraiez gain, atelier puntualak ere antolatuko ditugu ikasturtean zehar! • Informazio xehea www.faktoria.eus webgunean

Ezinbestekoa izango da aldeez aurretik izena ematea faktoria.eus webgunean.

Iritzia

NORK AMESTU DEZAKEEN ERABAKITZEN DUEN PASAPORTEA

Saida El Bakali El Mejdki

Badago mapetan ikusten ez den eta bizitza osoak baldintzatzen dituen muga bat: sofan eserita iritzia eman dezakeenaren eta aste honetan norbait lurperatu behar izan duenaren arteko muga.

Batzuek Ceutakoa “inbasioa” edo “erakartze-efektua” den eztabaidatzen duten bitartean, lur jota geratu diren familiak daude. Seme bat, anaia bat, ama bat galdu duten pertsonak, itsasoan edo harrien kontra, salbatuko zituela uste zuten lurretik metro gutxira. Hau ez da titular bateko zifra bat edo partekatu eta bost minutura ahaztua izango den bideo bat. Tragedia bat da, eta izen-abizenak ditu, gehienok zeintzuk diren ez dakigun arren.

Hau ez da migrazio-krisi bat. Krisi humanitario eta politikoa da, non gobernuak etsituta dauden pertsonak baliatzen dituzten elkarri presioa egiteko munizio gisa.

Agian, muga bat zeharkatzeko hainbeste pertsonak bizitza arriskatu behar izatearen erantzule nagusiak ez dira soilik muga horiekin trafikatzan dutenak, baita haien bizitzak presio politikorako tresna bihurtzen dituzten estatuak ere.

Baina egitan gehien amorratzen nauena beste zerbait da: honen guztiaren atzean dagoen klasismoa, ia inork aipatzen ez duena.

Izan ere, nazioarteko politikan ezer gutxi gertatzen da kasualitatez, eta are gutxiago honelako sinkroniaz. Muga bat ez da bere kabuz ireki eta ixten: komeni denean irekitzen da, komeni zaionari agintzen duenean, eta bere eginkizuna bete bezain azkar ixten da berriro. Muga honen beraren historia hurbilak duela urte gutxi erakutsi zigun diplomazia-keinu deseroso bat muturreraino bultzatutako jende-oldeekin ordain daitekeela, eta bat-bateko “krisi” bakoitzaren atzean ikusten ez dugun negozioazio bat egon ohi dela, irabazteko gutxien eta galtzeko gehien dutenen bizkar.

Rabatetik, gainera, heldu da dagoeneko azalpen ofiziala: errua, diotenez, Espainiako Auzitegi Gorenaren epai batena da, itsasotik heldutakoak mugan bertan itzularaztea eragozten duena, horrek muga kontrolpean mantentzen zuen “disuasio-elementua” desaktibatuko lukeelako. Errelato eroso da, ia dotorea bere logikan, eta gainera edozein ardura kentzen dio muga hori bestaldetik kudeatzen duenari. Baina analisirik azalekoena eginda ere desmuntatzen da azalpen hori: egun batzuk lehenago emandako ezein epaik ez du ahalmenik egun batetik bestera milaka pertsona mobilizatzeke. Aitzakia eta arrazoia nahastea, beste behin ere, oso modu eroso da benetan axola duenari buruz ez hitz egiteko.

Eta kantzilertzen artean kontuak ateratzen dituzten bitartean, mundu erdiko eskuin muturrak Ceutan aurkitu du titular perfektua. Washingtonen, Trumpen

gertuko ahotsek “Mendebaldearen inbasioaz” hitz egiteko erabili dituzte irudiak; Erroman, Melonik presioa egin du Espainia Schengenetik kanpo uzteko; Europako Parlamentuan, PPEko buruzagiek “erakartze-efektuaz” hitz egin dute, are, gertaeren berri izan baino lehen. Hemen, Abascalek esan du “guztiak kanporatu behar direla”, eta bere alderdiak muga militarizatzea eskatu du, datorrena datorrela. Ez da kasualitatea denek diskurtso bera aldi berean finkatzea: giza tragedia, askorentzat, pasatzen uzteko asmorik ez zuten abagune politiko bihurtu da.

Izan ere, hau, funtsean, mugaz mozorrotutako klase kontu bat baino ez da. Europar Batasuneko pasaporte gorriarekin jaiotzen den gazte batek amesteko eskubidea du. Bizimodua aldatu dezake, bidaiatu, beste herrialde batera joan bizitzera, ia oztoporik gabe, jaio zen lekuan jaio izanagatik, besterik ez. Aljerian, Marokon, Senegalen edo “bigarren mailako” beste edozein herrialdetan jaiotako neska-mutil batek ez du eskubide hori bera: mugek debekatzen diote, eta horiekin batera debekatzen zaio ere bizitzea egokitu zaion zapalkuntzaz, zaurgarritasunaz eta pobreziaz harago begiratu ahal izatea. Zein da gazte baten eta bestearen arteko desberdintasuna? Dokumentu baten kolorea, besterik ez. Hazteko, amesteko, aurrera egiteko gogoia berbera da. Aldatzen den gauza bakarra jaiotzean egokitzen zaizun pasaporte bat da, kolore horrek erabakitzen du, inork beste ezer egin aurretik, nork duen etorkizun bat izateko eskubidea eta nork ez. Hori ez da mugaren kudeaketa. Hori bidegabekeria hutsa da, eskala planetarioan.

Eta bitartean, zertaz ari gara gu hitz egiten? Titularreri buruz. Telebistan edo sareetan ikusitako 30 segunduko bideoez, testuingururik gabe, memoriarik gabe, gure buruei inoiz galdetu gabe nola heldu garen egoera honetara zeinetan milaka pertsonak haien bizitzak jokoan jartzen dituzten gaueko ordu txikitik harkaitz bat eskalatzen. Medioek badute ardura zati handi bat: azaldu beharrean, morboa eta beldurra elikatzen dute; testuingurua eman beharrean, harritzen duten irudiak eta izutzen duten titularrak zabaltzen dituzte.

Gure buruei gezurra esateari utzi beharko genioke. “Harrera-politikak” saltzen dizkigute baina euste-politikak dira: hesi altuagoak, kontzertina gehiago, akordio gehiago ihes egiten duena geldiarazteko lan-zikina egingo duten hirugarren herrialdeekin, zentro gehiago paperik ez izate hutsagatik pertsonak sartzeko. Giza eskubideez hitz egiten digute diskurtso bakoitzean eta Europako goi-bilera bakoitzean, praktikan bata bestearen atzetik murrizten diren bitartean: asiloa eskatzeko eskubidea, leku arriskutsu batera itzularazia ez izateko eskubidea, are, bizirik iristen uzteko eskubidea ere. Gezur hori hainbeste errepikatu dugu, ezen azkenean sinistu egin baitugu, eta orain normala iruditzen zaigu giza duintasunaz aho txikiarekin hitz egin behar izatea, gertakariekin egunero-egunero erakusten dutenean bizitza batzuek besteek baino gutxiago balio dutela.

Ez naiz esaten ari muga bat kudeatzea ez denik konplexua. Eskatzen ari naizen bakarra da utz diezagula titularreri buruz eztabaidatzeari eta has gaitezela hitz egiten benetan axola duen horretaz: baidela benetako tragedia baten ondorioz suntsitutako familiak, min horrek ez duela gutxiago balio kanpotik datorrelako, eta zifra bakoitzaren atzean, izan Ceutan edo munduko beste edozein txokotan, besteok bezainbeste aukera merezi zituen bizitza bat dagoela.

Arrazakeria eta islamofobia ez dira iritziak: zauriak dira. Gizarte gisa erabaki behar dugu horiek zabalik utzi ala sendatzen hasi nahi ditugun.

Gizakiok berezkoa dugu beldurra. Gorrotoa eraikia da.

MENDEBALDEKO SAHARAN BORROKAK DIRAU Iruñe Etxebarria

IkaSahara saharar herriari laguntzeko eta bertan bizi duten errealitatea ezagutzeko Laudio Ikastolak bultzatutako lankidetzako proiektua da. Euskal Herria eta Sahara arteko zubia eraikitzen duen ekimen honek gizarte-eragile aktibo eta kontziente bihurtzen ditu ikasleak. Laudio Ikastolak urteak daramatza konpromiso sare hau josten eta, aurrean ere abian da, kanpamentuetara bidaiak berri bat burutzeko helburuarekin. Nahiz eta bidaiak elkartasun keinu gorenena izan, proiektuak urte osoa lana dakar. Aurretik material bilketa ugari egin ditugu eta proiektua finantzatzeko kamisetak eta totebag-ak saltzen aritu gara, besteak beste.

Espainiaren koloniak Saharatik erretiratu geroztik, Marokok lurraldearen zati handi bat okupatu zuen. Ondorioz, liskarrak hasi ziren Maroko eta Fronte Polisarioaren artean. Fronte Polisarioak Mendebaldeko Sahararen independentzia defendatzen du; eta Marokok, berriz, lurralde osoa bere subiranotasunaren barruan egotea nahi du. Gerraren ondorioz, saharar askok Mendebaldeko Sahara utzi eta Aljeriara jo zuten. Gaur egun, saharar errefuxiatuen komunitate handiak bizi dira Tinduf inguruko kanpalekuetan. 1991n Nazio Batuen Erakundearen babespean su etena adostu bazen ere gatazka ez zen konpondu, eta ordutik tentsioak eta borroka-armatuak noiznahi eman dira. Bake prozesuaren barruan erreferenduma egitea proposatu zen, lurraldearen etorkizuna erabakitzeke, baina erreferenduma ez da inoiz egin.

Gaur egun Mendebaldeko Sahara bi eremutan banatzen da: lurraldearen %80 Marokoren kontrolpean dago; eta gainerako %20, Fronte Polisarioaren kontrolpean. Milaka sahararrek hamarkadak daramatzate erbestean, 50 urte baino gehiago igaro dira lehen errefuxiatuak Tindufera iritsi zirenetik. Mendebaldeko Saharako egoeraren konponbide politiko ezak zuzenean eragiten jarraitzen du haien bizitzetan. Bestalde, NBERen arabera Mendebaldeko Sahara oraindik deskolonizatu gabeko lurraldea da eta Espainiak ez du bere iraganeko erantzunkizunaren neurriko konpromisorik hartu.

Saharar herriaren egoera ahazteko arriskua gero eta agerikoagoa da, errefuxiatuen biziraupena hamarkadetan zehar nazioarteko laguntzaren menpe egon baita. Egundak, laguntza hori gero eta urriagoa da, besteak beste, gerra berriek, inflazioak eta lankidetzaren politikaren aldaketek eraginda. Hagitz garrantzitsua da autodeterminazioaren aldeko aldarrikapenak indarrean jarraitzea, saharar herriak noizten duen bazterketa ahaztu ez dadin. Denboraren joanaz ez du herri baten borondatea baliogabetzen, ezta konpondu gabeko gatazka bat zilegi bihurtzen ere.

Iritzia

NOR DAGO ETORKINAREN ALDE?

Estibaliz Garmendia

Azken boladan, eta nik esango nuke, gero eta gehiago, entzuten ari gara bai kaleetan bai sare sozialetan etorkinek, okupek, moroek, lapurretak, okupazioak, iskanbilak etabar sortzen ari direla eta gure herrietan segurtasun ezaren diskurtsoa indartzen ari da.

Lehen, bazirudien, fatxa eta eskuin muturreko pertsonen bakarrik egiten zutela etorkinen aurka, baina irudia erabat aldatu da. Ohiko komunikabideek eta sare sozialetako profil ugari, eta fatxa multzo horretatik at gauden gutariko askok, diskurtso horiek etengabe errepikatzen ari gara. Eta burura datorkidan galdera da, nor ote dago etorkinen alde?

Alde batetik, ez dut uste estrategia ona denik beste alde batera begiratzea. Hau da, datuen arabera, lapurreta gehiago badaude, aztertu beharko genuke zer motako delituak diren, eta honek elkarbizitzarako zer suposatzen duen. Konponbidea ez da errealitatea (horrela bada) ukatzea.

Bestetik, ezin gara geratu bakarrik diskurtso horretan. Europar zuriak garen pribilegio honetatik, hausnarketa sakona egin behar dugu, eta hau, gure erantzukizuna da, ulertu ditzagun honako diskurtsoak, bereziki, gizon islamiarren aurkako diskurtsoak nondik datozen eta zertarako balio duten.

Eta horretarako kolonialismoaren garaira joan behar gara.

Europak okupazioa, espoliazioa, lapurreta eta estraktibismoa justifikatzeko, afrikarren irudia asmatu zuen. Kolonialismoak, pertsona ustez ez hain argiak, basatiak, kudeatzeko eta administratzeko gai ez direnak, gizon bortitzak eta tratatu txarrak ematen dituztenak, emakume ezjakin eta menderatuak, asmatu zituen. Hori Afrikan ez ezik beste herri zapalduetan ere gertatzen da (Asia mendebaldean adibidez)

Europak jende hori salbatzera joan behar zuen, eta bide batez, edo hobe esanda, nagusiki, beren aberastasun eta baliabide natural guztiak lapurtzera. Eta horretan jarraitzen dugu.

Guk hemen gure bizimodua mantendu ahal izateko, ezinbestekoa da erabateko miserian bizi diren pertsonak egotea. Zer gertatuko litzateke Afrikako herriak benetan subiranoak balira eta beren aberastasunak kudeatzeko aukera izango balute, baldintza duinetan lan eginez eta beren baliabideak baldintza horien araberrako prezioetan salduz?

Gure hemengo bizitza jasanezina izango

litzateke. Gobernu bakar batek ere ez du interesik Afrikako herrialdeek aurrera egin dezaten eta subiranoak izan daitezen, horrek berekin baitakar multinazional handiek erabat abusuzkoak diren kontratuak galtzea, Europako edo AEBetako base militarrek desagertzea, etab. Behin eta berriz ikusi dugu Afrikako herrialdeek antzinako potentzia kolonialekin harremanak hausteko egindako saiakerak porrot egin dutela, gobernuak edo enpresek finantzatzeko estatu kolpeengatik, etab.

Beraz, Afrikan mendeetan ustelkeriaz, gatazkaz eta pobreziaz bizitzea ez da afrikar izaeraren berezko zerbait, mendebaldeko interesen ondorio zuzena baizik.

Migratzeko eskubidea giza eskubide unibertsala den arren (giza eskubideen deklarazio unibertsalaren 13. artikulua), praktikan, afrikarrek erabat mugatuta dute zirkulazio askea “Mendebaldeko” herrialdeak aberasten dituen bisa-sistema bezalako egitura ustel batean. Europar legalki sartzea ia ameskeria bat baldin bada, irautea, eta zehazki Espainia-ko estatuaz ari gara, legeak kanpokoa da nahitaez, atzerriartasun legeak berak markatzen duen horretan oinarrituz.

Legeak berak ezartzen duen bizileku eta lan-baimen ezak, mugen kontrol hertsatzaile eta bortitzen indartzeak, mugak kanpora ateratzeak, diskriminazioak eta bizitza duinduko duen harreraren baliabide ezak, migrazio-prozesu oso gogor eta imajinaezinen zauri emozionalek, gorroto-diskurtsoek eta abarrek migratzaileak muturreko prekarietate-egoeran jartzen dituzte.

Eta nik neure buruari galdetzen diot, zer ez genuke egingo guk egoera horretan? Agian ez genuke lapurtuko, edo ez genuke substantziarik kontsumituko gure errealitatetik ihes egiteko? Ziur nago egingo genukeela. Horrek esan nahi du migratzaile guztiak lapurreta egitera datozela? Ezta gutxiago ere!!!

Ulertzen badugu Audioko pertsona batek, edo bik, edo hiruk, lapurtzen dutelako, Audioko pertsona guztiek ez dugula lapurtzen, edo gizon askok esaten badigute matxismoa ez dutela gizon guztiek egiten, zergatik onartzen dugu migratzaile guztiak, zergatik uste dugu Afrika iparraldeko islamiar gisa irakurritako gizon guztiak lapurrak direla?

Eta lapurtu dutenen artean, zergatik jotzen dugu ziurtzat beren jatorriagatik dela, eta ez hemen bizitzera behartuta dauden muturreko prekarietate egoeragatik? Eta ez du balio erantzutea gera daitezela haien herrialdetan. Balear uharteetan telelana egiten duten edo Balin bizi diren atzeritarrei (eta horiei ez diegu migratzaile deitzen) beren herrialdean geratzeko esaten diegu? Pertsona horiek jatorrizko pertsonen bizi kalitatea lapurtzen ari direnean.

Azken batean, gure sinesmenak sakon aztertu behar ditugu, errealitatea modu zehatzean azaltzea eragiten duten aurreiritziak nondik datozen ulertzeko. Ezin dugu pobrezia kriminalizatu, pertsona guztien, hemengoen eta hangoen, bizi-kalitatea hobetuko duten politikak exijitzea baizik, gure prekarietatea eta diskurtso faxistak gainditzeko bide bakarra dela uste dudalako.

ZAPALKUNTZEN PIRAMIDEAREKIN AMAITZEKO

Irene Barañano

Udarekin batera, herri eta auzoetako jaiak datoz, eta apurka murrizten doazen arren, urtero milaka animalia zirikatzen dira gizakien dibertsioa aitzakitatzat hartuta.

Zein motatako aisialdia oinarritzen da besteak zirikatzean, torturaztean, hiltzean? Argi dagoena da mota horretako ekintzek, dominazio logikak zabaltzen dituztela.

Zehatzago azalduta: Gizaki guztiok hierarkia baten barnean bizi gara. Goi-goian, piramidearen puntan, pribilegio guztiak dituen subjektu hegemonikoa dago: gizon zuri zishetero, gazte, diruduna, ikasketaduna eta abar.

Bere azpian, zapalkuntzak metatzen ditugun gainotzekoak kokatzen gara: emakumeak, pertsona arrazializatuak, lodiak, gaixoak, desgaitasunak dituztenak, justizia sistemarekin arazoak dituztenak, neurodibergenteak, lanbide estigmatizatuak dituztenak, laguntza sarerik ez dutenak eta ditugun edo bizitzako momenturen batean izan ditzakegun menderakuntza guztiak pairatzen ditugun pertsonak. Zapalkuntza horietako edozeinek eragin dezake piramidean gora edo behera egin dezagun egun batetik bestera.

Hierarkia hori ikusezina bada ere, ondo sentitu dezakegu, goikoen pisua geure bizkar gainean. Eta belarriak fintzen baditugu, behekoen oihuak ere entzutera iritsi gaitezke.

Piramide horren barruan, gizakiak ez diren animaliak ere badaude. Gizakien azpian kokatu ohi ditugu oro har, baina ez du zertan hala izan. Esate baterako, txakur eta katu batzuk giza piramidearen beheko sektoreetan dauden pertsona batzuk baino gorago kokatzen dituzte pertsona batzuek. Maskoten ondoren, gizakiek nolabait errespetatzen dituzten animalia basatiak kokatu ohi dira. Eta beherago, gizakiak bere kontsumorako esplotatzen dituenak daude, batez ere abereak eta itsas animaliak.

Botere harreman horretan gauden izaki gehienok pairatzen dugu goragoko mailen zapalkuntza, beti goitik beherakoa. Gizonek emakumeak zapaltzen dituzte; gizakiek, gainontzeko animaliak; zuriek pertsona arrazializatuak; gorputz normatibodunek, lodiak. Horregatik, ez da kasualitatea animaliak zirikatzen dituzten ekintzetan gizonezkoak gehiago oso handia izatea.

Botereak ez du nahi hierarkia hori apurtzerik; eroso mugitzen da horretan. Hori dela eta, ez da kasualitatea, eskuin muturra gora egiten ari den une honetan, Eibarko Udalak, hamar urtez bigantxak bakean utzi ostean, sokamuturra berriro ere ezartzea. Eta ez da kasualitatea Eusko Legebiltzarrak 8 urtetik gorako haurrak tauromakia ekintzetan parte hartzeko lege bat onartu izana duela aste eskas batzuk.

Animalia guztiok gutxi batzuen mesedetan jokatzeko duen hierarkia horren menpe gaude. Zenbat eta pribilegio gehiago eduki, gorago egongo gara, eta zenbat eta zapalkuntza gehiago metatu, beherago. Azpikoak menderatzeak, gutxienak, iraintzeak edota gaizki tratatzeak ez gaitu botere harremanen hierarkiatik libre egingo; aitzitik, hura indartzen arituko gara.

Benetan zapalkuntza guztiekin amaitu nahi badugu, piramidearen maila guztien arteko jakinmina, enpatia, errespetua eta elkarlaguntza sustatzea besterik ez dugu. Hierarkia horrekin amaitzeko modu bakarra zera da, botereak sustatzen dituen menderakuntza harremanei men ez egitea.

Erreportajea

Euskara ikastea, inoiz baino eskuragarriago

Eusko Jaurlaritzak abian jarritako Euskara Bonuak lau urtez euskara ikasteko aukera emango die hizkuntza ikasten hasten direnei, ordainketa bakarra eginda.

Urrian hasiko dira euskara eskolak. Aiaraldea.eus

Testua
Txabi Alvarado Bañares

Irailaren amaierara arte egongo da irekita Aiaraldeko Euskaltegietan eta euskara ikasteko bestelako ekimenetan izena emateko epea, urrian hasiko baitira klaseak. Gauzak hala, une hau abagune aproposa da orain arte hizkuntza ikasteko hautua egin ez dutenek edo ezagutzen aurrera egin nahi dutenek urratsa emateko.

Izan ere, ikasturte honetan inoiz baino eskuragarriagoa izango da euskara ikastea, Eusko Jaurlaritzak abian jarritako Euskara Bonuari esker. Bonu horren bidez, hizkuntza ikasten hasten diren ikasleek lau urtez klaseak jasotzeko aukera izango dute, 120 euroko ordainketa bakarra eginda. Modu horretan, ikastaro bat finantzatzetik "ikaskuntza-prozesu osoa bermatzera" pasa nahi du Jaurlaritzak.

Lau urte horietan, gutxienez B1 maila lortu beharko dute erabilitzaileek, egunean-egunean euskaraz aritzeko gaitasuna izateko. Dagoeneko A1 eta A2 mailetako laguntzak jaso dituzten ikasleak, aldiz, automatikoki sartuko dira sistema berrian, 120 euroak ordaindu behar gabe.

Bonua eskuratzeko, euskaltegira hurbildu eta matrikula egin beharko dute herritarrek. Aiaraldean hainbat aukera daude horretarako, hemen eskumako taulan ikusi daitekeenez.

Lau urtez euskara ikasteko aukera emango du Euskara Bonuak, 120 euroko ordainketa bakarra eginda

HAMAIKA AUKERA ESKUALDEAN

LAUDIO

Laudioko Udal Euskaltegia
HELBIDEA: Lamuza, 13
TLF: 946 722 200, 651 703 117 (WhatsApp)
IZEN EMATEA: Irailaren 1etik 29ra.

Berbots Euskaltegia (AEK)
HELBIDEA: Zubiaur 5 behea
TLF: 946 726 722 / 663 194 177
E-POSTA: laudio@ae.eus
IZEN EMATEA: Irailaren 1etik 30era.

Laudio HHI
Oinarrizko euskara.
HELBIDEA: Latorro 8
TLF: 946 721 734 / 674 002 617
E-POSTA: 010035aa@hezakuntza.net
Izen-ematea itxita.

Faktoria Euskarara hurbilpena.
HELBIDEA: Errotari 4-8
TLF: 722 227 532
E-POSTA: faktoria@aiaraldea.eus
Urriaren 6an abiatuko da.

AMURRIO

Amurrioko Euskaltegia (AEK)
HELBIDEA: Etxegoien bidea 8
TLF: 945 89 23 34 / 663 076 240
E-POSTA: amurrio@ae.eus
IZEN EMATEA: Irailaren 3tik 28ra.

Amurrio HHI
Oinarrizko euskara.
HELBIDEA: Landaburu 11-13
TLF: 945 89 26 20 / 674 002 726
Izen ematea itxita.

URDUÑA

AEK
HELBIDEA: Alondgia (ostegunetan 17:00-19:00)
TLF: 663 076 240
E-POSTA: amurrio@ae.eus
IKASTAROAK: Maila eta hizkuntza eskakizun guztiak.
IZEN EMATEA: irailaren 10etik 24ra.

Udaberria Euskaltegia
TLF: 616 642 357
E-POSTA: nramos@udaberria.eus
IZEN EMATEA: Abuztuaren 24tik irailaren 26ra.

ARRANKUDIAGA

AEK
HELBIDEA: TLF: 663 040 035
E-POSTA: ugao@ae.eus
IZEN EMATEA: Irailaren 30 arte.

ARTZINIEGA

UDALA
TLF: 677 56 62 45
E-POSTA: info@artziniega-koudala.eus / euskara@aia-raldea.org
IZEN EMATEA: Irailaren 24a arte esku-orria bete eta e-postaz bidaliz edo udalera eramanez.

AIARA

UDALA
TLF: 677 56 62 45
E-POSTA: euskara@aiaraldea.org
IZEN EMATEA: Irailaren 24a arte Aiarako Udaletxean edo Luiaondoko udal bulegoan.

OKONDO

UDALA
TLF: 677 56 62 45
E-POSTA: aokondo.udala@ayto.araba.eus / euskara@aiaraldea.org
IZEN EMATEA: Irailaren 24a arte.

OROZKO

Herritik kanpoko euskaltegietan ikasten direnentzat diru-laguntzak eskaintzen ditu Orozkoko Udalak.

+Info:
Aiaraldeko Euskalgintza Kontseilua

Erreportajea

ELKARRIZKETA OSOA
AZALERA PODCASTEAN
AIARALDEA.EUS

"EUSKARA BONUA EZ DA GUK ALDARRIKATZEN DUGUN DOAKOTASUNA, BAINA LEHEN URRATSA BADA"

AINTZANE PRADERA AEK-KO ARABAKO KOORDINATZAILEA DA, ETA AMURRIOKO EUSKALTEGIAN ARITZEN DA. AURTENGO MATRIKULAZIO KANPAINAREN NONDIK NORAKOEN INGURUAN MINTZATU DA.

Testua eta argazkia
Aitor Aspuru Saez

Matrikulazio fasean murgilduta zaudete Euskaltegiak uneotan, eta aurtengo kanpainak badu nobedade garrantzitsu bat, ezta?

Bai. Eusko Jaurlaritzak "Euskara Bonua" izeneko ekimena jarri du martxan. Egitasmo horrek ahalbidetzen du A0 mailatik (hau da, hasieratik) B1 hasierara arte oso prezio baxuan ikasteko aukera.

Zerotik hasten diren pertsonak 120 euro ordainduko dituzte aurtun, eta 2029-2030 ikasturtera arte 720 ordu ikasteko aukera izango dute, urtez urte mailaz igota, bonua agortu arte, lau urte igarotzean.

Hori ez da AEK-k historikoki eskatu duen doakotasuna, baina bada urrats bat, eta bestelako dirulaguntzak ere eskatu daitezke.

Ez, ez da guk nahiko gure doakotasuna. Doakotasuna bada ikasleek zero ordaindu

beharizatea, dena egotea diruz lagunduta. Baina egia da, lehenengo pausoa dela, eta inportantea iruditzen zaigu jendeak ezagutzea eta baliatzea. Izan ere, euskarara ez hurbiltzeko arrazoieta bako ekonomikoa izaten da askotan, eta iruditzen zaigu hori ezin dela arrazoi bat izan. Gure hizkuntza ikasteko ordaindu behar dugun bakarrenetakoak gara eta uste dugu doakotasunean urratsak ematen jarraitu behar dela.

Baina egia da pozik gaude bonu honekin, neurri batean.

Zein da AEKren presentzia eta eskaintza eskualdean?

AEK-k bi euskaltegi ditu, bata Laudion eta bestea Amurrian, baina gure presentzia ez da mugatzen bi herri horietara. Gela desplazatuak deitzen direnak ere baditugu: Urduñan, Artziñegan, urteetan ere eman dugu Okondon, beste herri batzuetan,

pixka bat jendearen eskaeraren arabera. Guk eskaintzen ditugu maila guztiak A0tik C1era, ordutegiak goizez eta arratsaldez izaten dira. Noski, horiek ere egoten dira baldintzatuta jendearen eskaeraren arabera. Saiatzen gara ordutegi guztietan eskaintzen baina gero matrikulazioaren arabera talde batzuk ateratzen dira eta beste batzuk ez. Gutxieneko kopuru batzuk ditugu taldeak aurrera atera ahal izateko,

herriaren arabera 7tik 9ra arte izan daitezke. Baina hori gutxienezkoa da, hortik gorako taldeak behar ditugu, eta batzuetan hori ez da erraza izaten.

Autoikaskuntza ere dugu, online ikasteko aukera dago. Horrez gain, eta ikasitakoa praktikatzeko, baditugu Berbalagun taldeak eskualde osoan, eta hori ere aukera interesgarria izaten da, ikasteaz nekatu direnak edo klasean praktikatzen nahi dutenak euren inguru hurbiletik aldentzen den jendearekin elkartzeko, euskaraz aritzeko eta euskara euskaltegitik apur bat ateratzeko.

Nola animatuko zenuke zalantzan dagoen jendea urratsa ematera?

Aurtengo matrikulazio kanpainan "eroso" hitza baliatu dugu, uste dugulako euskara gune eroso bat izan behar dela, eroso ikasi eta erabiltzeko. Gaur goizean pertsona bat etorri da gure euskaltegira, esanez beti esan duela jubilatzean euskara ikasiko duela, eta orain iritsi zaiola unea. Ez zaio beldurrik izan behar. Hizkuntza bat da eta, gainera, hizkuntza bat ez da soilik komunikatzeko tresna, bada baita mundua ulertzeko modu bat eta, egun daukagun mundua ulertzea zaila bada, hobe da guretik egitea. Interesgarria da baita ere hizkuntza ikastea belaunaldi berriekin euskaraz komunikatu ahal izateko. Horregatik, mundu guztia gonbidatzen dugu euskarara eta euskaltegi-tara hurbiltzera, gainera orain inoiz bainoa abantaila eta aukera gehiago daudelako.

IGERIKETA BIZITZA DA

ADIN ETA MAILA GUZTIETARAKO IREKITA

IZENA EMAN GURE IGERIKETA KLUBEAN!

IGERIKETA LAUDIO

1990

ZURE OSASUNA ZURE ENERGIA ZURE BERTSIORIK ONENA

ETORRI ETA PROBATU ENTRENAMENDU BAT!

ZURE ZAIN GAUDE IGERILEKUAN!

@cnlaudio | igeriketalaudio@gmail.com | 680 404 842 | Laudio Kiroldegia Laudio / Llodio

YANDIOLA

HORTZ KLINIKA LAUDIO

80 urte zurekin

PADI PROGRAMA INPLANTEAK 3D ERRADIOGRAFIKAK

Mediku zentroa RPS: 314/18

Karmen Kalea 13, behe LAUDIO (Araba)

946 723 100

Kultura

Musika, militantzia, errentagarritasuna eta bestelako eztabaidek ireki dute Arte Hartze Zikloa

Testua
Aitor Aspuru Saez

Arte Hartze Zikloak hasiera bikaina izan zuen iragan irailaren 17an. Faktoria hartu zuten arratsalde horretarako. Lehenik eta behin, solasaldia egin zuten Xabi Basterra, Ximena, Okher, Mari Garamendi eta Madalen Artetxe musikari aiaraldearren eta Odei Barroso eta Xabi Etcheverry sortzaileen artean.

Eztabaidak publikoa izan zuen eta, gainera, grabatu ere egin zuten. Sorkuntza bizigarria nola egin izan zuten hizpide, besteak beste. Mari Garamendik, adibidez, azaldu zuen edozein toki-

tan jotzean eskertzen dela jakitea nola zainduko dituzten (afaria dagoen, edaria...) eta horikoinunikazio argiarekin konpon-tzen dela. Halaber, eskualdeko lagunek azpimarratu zuten musikariak ez dutela esparru publikorik batzeko eta euren artean esperimentatzeko eta sortzeko.

Euskal Herriko ekialdetik (Iparraldetik) etorritako Odei Barrosok hitza hartu zuen goraitzeko berak duen ikuspegi musikalak erabat baztertzen duela errentagarritasuna. Alegia, rap abeslariak argitu zuen ez dituela makrojaialdiak gogoko eta lehenesten duela jende gutxiago baztzen dituzten ekimenak, baina

bestelako emaitzak bilatzen dituztenak. Gauzak hala, kritikoa izan zen Euskal Herrian jotzean maiz gertatzen denarekin. Izan ere, taldeak herrialdeko beste txoko batera joaten dira eta bi ordutan etxera itzul daitezkeenez, ez dituzte sareak eta harremanak sortzeko tarterik hartzen.

Halaber, kritikatu zuen mendealdeko talde askok begirada uniformeak dutela ekialdean kontzertu bat dutenean, hiru lurraldeak berdinak izango balira bezala.

Bere iritziak plazaratu ondoren, Barroso oholtzara igo zen eta emanaldia eskaini zuen Auhena taldearekin.

Gizartearen bilakaera islatu du Santxotena Museoak, ehunka panpinen bitartez

Testua
Aitor Aspuru Saez

Udan jarri du ikusgai Teresa Lafraguak *Nostalgia baten esnatzea* erakusketa Santxotena Museoan, zeinean ehunka eta ehunka panpin batu dituen. Barbieak, Nanciak, beste herrialdeko eta garai ugariak jostailuak elkar-tu ditu eta horren bitartez azaldu du nola eraldatu den gizartea.

Izan ere, Lafraguaren iritziz, arrazismoak, modak edota homofobiak zeharkatzen dituzte panpinak. Horrela, aniztasun funtzionala, inklusioa, arrazakeria, homofobia, genero-rolen aldaketak, moda edo fabrikazio-materialak bezalako gaiak ikuspegi historiko eta sozial batetik landu dituzte.

Gizartetik harago, panpinak norbanakoekin ere jartzen dira harremanetan eta saiatzen dira norberaren oroitzapenak eta emozioak pizten, nostalgiarako zubia jarrita.

Ekonomia zirkularra

Antolatzaileek azpimarratu nahi izan dute, bestalde, ekonomia zirkularraren eta jasagarritasunaren balioa. Erakusgai dauden piezen %99,9 jolaserako erabiliak izan dira eta urteetan zehar zaindu eta gorde dira. Gauza bera gertatzen da erakusketa-ko dekorazio-elementu gehienekin ere. Horrek agerian uzten du historiadun objektuak berrerabili, zaindu eta belaunaldiz belaunaldi transmititzearen garrantzia, Lafraguaren aburuz.

Arte hartze zikloa 2026

URRIAK 2 | 19:00
FAKTORIAN

Fusible taldearen kontzertua

Fusible: Ibai Zubeldia, Txomin Ugartemendia, Julien Labatek
Ziburu, Lapurdi • Musika

URRIAK 18 | 19:00
FAKTORIAN

Paxkal Irigoyen bekadunaren emanaldia

Paxkal Irigoyen
Ainhize-Monjolose,
Behe Nafarroa • Musika

URRIAK 22 | egun osoko egitaraua
FAKTORIAN

Kulturgintza sendotzeko tresnak:

Maita Kultura
12:00-14:00

Maia Ruiz de Alda Laaksonen eta Iera Uria Uribeetxebarria.

Urruña • Aurkezpena eta solasaldia

Marta Castro
16:00-19:00

Marta Castro

Gasteiz • Formakuntza tailerra

Sarrerak eta bonoak: www.faktoria.eus

Antolatzaileak
araba álava
foru aldundia diputación foral

Babestutako espazioa

II. AIARALDEKO ENPLEGU AZOKA

2026ko urriaren 9a **Laudioko Kasinoa**
09:30etatik 14:00etara

**Eskualdeko enpresa
esanguratsuak zure zain daude**

**Eman urratsa zure hurrengo
enplegurantz**

IZENA EMAN!

Eskaneatu izena emateko

945 141 800

aiaraldea@camaradealava.com

ANTOLATZAILEAK

araba álava
foru aldundia diputación foral

lanbide
EUSKAL ENPLEGU ZERBITZU PUBLIKOA
SERVICIO PÚBLICO VASCO DE EMPLEO

cámara de álava
arabako ganbera

LAGUNTZAILEAK

Aiaraldea
Lanean.

Álava
aad
Agencia de DESARROLLO

LAUDIO
GROUP

AIARALDEA
KUADRILLA

AMURRIOKO
ENPRESAK

Kultura

"FEEDBACK POLITA IZAN DUT LEZAMAKO BIZILAGUNEKIN, JENDEAK DENBORA ASKO HARTU DU GUSTOKO DUELA ESAN ETA NIRE LANA ESKERTZEKO"

ASIER ALDAMA CUADRA 'HANDY' (Amurrio, 2000)
BOST EGUNEZ ARITU DA BURUBELARRI LEZAMAKO
PILOTALEKUKO FATXADA AZALBERRITZEN. PROZESU
ARTISTIKOAZ LUZE MINTZATU DA.

Testua eta
argazkiak **Aimar
Gutierrez Bidarte**

**Lezamako pilotalekuan egin-
dako horma-irudia da sinatu
duzun azken lana. Nola iritsi zinen
muralismoan murgiltzera?**

Betidanik izan dut marrazteko grina, txikia nintzenetik. Bere garaian ez nuen horrekin erlazio-
natutako ezer ikasi, baina beti
egon naiz arteari lotua; margotzen,
letrak egiten... Duela urte gutxi
parez pare jarri zitzaidan Arte
Ederrak ikasteko aukera, eta horrek
pinturara gehiago hurbildu nin-
duen. Arte Ederrek perspektiba
berriak ireki zizkidaten, eta bertan
murgildu nintzen muralismoaren
munduan.

**Bestelako arte espresio batzuk
ere ezagutuko zenituen Arte Ede-
rretan. Zergatik erakarri zintuen
margoak?**

Arte Ederrak ikasten hasi nin-
tzenean ez nuen batere argi zer
bilatzen nuen. Ikasketa horiek
irekizten zituzten aukera desber-
dinak arakatu nahi nituen, dizi-
plina desberdinekin esperimen-
tatzeko. Probatu nituen bideogin-
tza, argazkilaritza, eskultura...
baina marrazketako irakasle bati
esker pinturaren bidea jorratzera
eraman ninduen. Oso irakasle ona
zen, eta bete-betean marrazketa
errealistan murgildu ninduen.
Estiloak eta irakasteko moduak
burua leherrarazi zidaten. Askok
pikatu nintzen.

Hainbeste obsesionatu ninduen
gaiak bigarren mailara igaro nin-
tzenean irakasle horrekin marraz-
keta asignatura egitea eskatu
nuela berriro. Esperimentatuz eta
esperimentatuz pinturara egin
nuen jauzi eta ikusi nuen marraz-
ketan egiten nuen horri beste
dimentsio bat eman ahal niola;
bideak are gehiago zabalduz.

**Zer gaitasun dira beharrezkoak
zuke egiten dituzun horma-irudiak
egiteko? Pertzepzio espaziala,
koloreen ezagutza...**

Uste dut eskala handiko mura-
lak egiteko ezinbestekoa da pro-
portzioetan asko saiatu izana,
eskala ezberdinekin asko jolastu
izana. Horrek erabat baldintzatzen
du espazioari ematen diozun begi-
rada, eta denborarekin garatuz
zoaz espazioa neurtzeko gaitasu-
na. Gutxinaka esperimentatuz
garatzen den zer baita da.

Bestetik, ezagutza teknikoak ere
behar beharrezkoak dira: garabi
bat nola maneiatu, besteak beste.
Horri gehituko nizkioke bai ikas-
teko gogoak eta baita teknika eta
estilo desberdinak erabiltzeko

gaitasuna. Koloreen gaineko eza-
gutza ere beharrezkoa da, adibidez.

**Lezamakoa da egin duzun azken
lana, baina bidean beste batzuk
egin dituzu ere.**

Amurrioko Gaztetxeko fatxadan
egindako horma-irudia da nire
lehenengoetariko bat. Ikasten
nengoela egin nuen hura, ez modu
profesionalean eta asanbladako
kideen laguntzarekin. Horren
ostean etorri dira gehiago, modu
profesionalagoan egindakoak
hauek. Uda honetan, esaterako,
hainbat pieza egin ditut: Villabo-
nako musika eskolan, Sopelako
El Peñon tabernan edo Ezcarayko
La Viña jatetxean, esaterako.

**Modu profesionalean hor-
ma-irudiak egiteko apustua egin
duzu eta autonomoa zara orain.
Urrats garrantzitsua da.**

Karrera bukatu berritan hainbat
ziren esku artean nituen lanak.
Ikusi nuen aukera nuela lan hobeak
eta serioagoak egiteko, baina
horretarako fakturak igorri behar
nituen. Bide hori jorratu edo ordu-
ra arte aritutako moduan aritzea
aukeratu behar nuen. Nik aurre-
ra jarraitu nahi nuen hartutako
bidearekin eta autonomo egitea
erabaki nuen.

Askok dira une horretan sortu-
tako zalantzak, esaterako ez duzu
hilabeteko soldata ziurtatuta. Edo-
nola ere, asko pentsatu gabe ausar-
tu nintzen horrekin. Nik argi
neukan horma-irudiak egin nahi
nituela, baina bidea ez da erraza:
zuk zeuk bilatu behar dituzu lanak,
ipurdia mugitu... Ni nahiko bai-
korra naiz, eta uste dut aukera
asko ditudala parez pare. Aktibo
egotea da gakoa, sinistuta nago
nik egiten dudana lanak fruituak
eman ditzakeela. Aukerak egon
badaude, eta prozesuaz disfruta-
tzen ari naizela esan dezaket.

**Lezamako horma-irudia adi-
bidetzat hartuta; nolakoa da
horrelako lan bat gauzatzea,
hasierako zirriborrotik azken
emaitzaraino?**

Horma-irudiak izan daitezke
libreak, jaialdi baterako egiten
direnak adibidez, edo enkarguz-
koak. Enkarguzkoak direnean
lehenengo urratsa horma-irudia
enkargatu duen entitateak, kasu
honetan Lezamako Administrazio
Batzarrak, espazio horretan isla-
tu nahi duen hori argi izatea da.
Kontatu nahi den horretaz aparte
ezinbestekoa da ere espazioa ber-
tatik bertara ezagutzea, hormak
zer islatzen duen jakitea; ez baita
berdina industriagune batean
edota baso batean dagoen horma
bat. Paretak espazioarekin duen

Kultura

elkarrizketa ezagutzea garrantzi-tsua da.

Kontatu nahi den hori argi iza-terakoan eta espazioak eskaintzen dituen aukerak ezagututa boze-toekin hastea da hurrengo urratsa. Lezamako Pilotalekuaren kasuan, funtzionatu zezaketen pare bat zirriborro osatu eta Administrazio Batzarrari aurkeztu nizekion, hauen gainean ekarpenak egiteko.

Behin diseinua adostuta mura-la margotzeko epeak finkatzen dira. Arlo logistikoa da hau: garabiak eta bestelako ekipamen-duak alokatu, pinturak erosi, erosketa ezberdinak... Material guztia prest utzi behar da jarraian, margoaren nahasketa egokiak egin eta baldeetan banatu, besteak beste.

Lezamako Pilotalekuko murala bost egunetan osatu nuen, baina eguraldiaren arabera aldatu dai-tezke epeak. Lezaman lau egun eman nituen garabian igota, eta azken egun bat eskailerarekin amaierako ukituak ematen.

Lana, ordea, ez da murala mar-gotzerakoan amaitzen. Argazkiak egitea eta hauek sare sozialetan zabaltzea ere berebizikoa da. Izan ere, lan batek beste baten ateak zabaldu ditzake. Lezaman kide

“Argi neukan horma-irudiak egin nahi nituela, baina bidea ez da erraza: zuk zeuk bilatu behar dituzu lanak, ipurdia mugitu...
Nahiko baikorra naiz, eta uste dut aukera asko ditudala parez pare”

bat izan dut nirekin, prozesu guz-tia dokumentatzen eta bideo bat ekoiztu dugu.

Egun biziak izango ziren.

Paretan margotzen hasten nai-zen momentutik *jo ta su* jartzen naiz lanean. Goizetik ilundu arte gelditu gabe aritzen naiz. Norma-lean ez dut gauza asko berregin beharrik, baina egia esan mural bat hori da: margotu, zuzenketak egin eta gutxinaka horma-irudia etapa edo kapa ezberdinetan aurre-ra ateratzea. Muralaren margo-keta faseka antolatzen dut, baina beti dut hormaren perspektiba orokorra, lan guztiaren eboluzioa ikusteko.

Nola definituko zenuke zure estiloa? Zein da zure horma-iru-dien marka?

Nik esango nuke estilo figura-tiboa dela nirea, errealista. Baina beti saiatzen naiz bertan ez gera-tzen, eta abstrakzio ukitu bat ematen diet nire irudiei, gorpu-tzetik gestualki ateratzen diren gauza batzuk islatzea. Hau da, barrenetik ateratzen zaidan hori ere horma-irudian transmititzea.

Pozik zaude Lezamako Pilota-

“Hainbat dira buruan ditudan ideiak eta ametsak, baina jakin badakit gradualki garatzen joan beharreko prozesua dela hau”

lekuko emaitzarekin? Jasoko zenuen auzokideen iritziren bat edo beste.

Bai, mural honekin ni pertso-nalki oso gustura geratu naiz. Ikusi dut ere herritarren artean ere harrera oso ona izan duela. *Feedback* polita izan dut Lezama-ko bizilagunekin, jendeak denbo-ra asko hartu du gustuko duela esan eta nire lana eskertzeko. Landa-eremuan lan egiteak, bizi-lagunengandik hurbil, oso gauza baliagarria dela uste dut.

Amesten jarrita, noraino nahi-ko zenuke iritsi horma-irudiak margotuz?

Hainbat dira buruan ditudan ideiak eta ametsak. Baina jakin badakit gradualki garatzen joan beharreko prozesua dela hau.

Argi dut etorkizun batean doku-mental serie bat egin nahi duda-la, munduko txoko desberdinetan muralak eginez. Forma asko eman behar zaio oraindik, baina nahiko nuke dokumental horrek eta hor-ma-irudi horiek inpaktu soziala izatea egiten ditudan leku horie-tan, jendea laguntzeko balio izatea.

Momentuz proiektu berriak aurrera ateratzen jarriko dut nire ahalegina.

Babestutako espazioa

ZUK

baduzu tokia

EUSKARAren hirian

ANDRE MARI ZURIAREN PLAZAN URRIAK 10

GASTEIZ

URRIAK 10

ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz
Vitoria-Gasteizko Udala

ael **alea** **GEU** **ika**gasteiz **HEGOALDE** Euskaltegia

Kirola

SASKIBALOIA

Zaraobe Saskibaloi Taldeak bere kide guztiak aurkeztu zituen. Aiaraldea.eus

Zaraobe Saskibaloi Taldearen aurkezpenak Bañueta kiroldegia bete du

Testua
Aitor Aspuru Saez

Ehunka jokalaria eta saskibaloi jarratzaile elkartu zituen iragan irailaren 12an Zaraobe Saskibaloi Taldeak udal kiroldegian eginiko 2026/2027 denboraldiaren aurkezpenean. Klubeko talde guztiak igaro ziren kantxan erditik eta gero kirolarizein entrenatzaile guztiak batu ziren han argazki erraldoia egiteko.

Ondoan, Jon Pinedo presidentek hartu zuen hitza aldarrikatze ko klubak egiten duen lana nahi duenak saskibaloian jokatu de-

zan, eta boluntarioen lana ere go-raipatu zuen. Pinedoren ustez, kirola egin ez ezik, balio garrantzitsuak sustatzen dituzte egunero koan.

Halaber, babes handiagoea eskatu zien erakundeei eta harrobien garrantzia azpimarratu du.

Gero Marcos Maroto klubaren sortzailea eta Javi Santocildes eta Koldo Zurimendi omendu zituzten, proiektuan egin duten lan handiagatik. Publiko jendetsua-ren artean eskualdeko zein Foru Aldundiko hainbat ordezkari politiko batu ziren eta ekitaldia emakume abesbatza batek girotuzuen.

HEZTE KLASIKOA

Arrietta Ruiz Goirik Euskadiko Hezte Klasikoko brontzezko domina eskuratu du Getxon

Domina berria gehitu du bere palmeresean orozkoarrak. Aiaraldea.eus

Testua
Aitor Aspuru Saez

Arrietta Ruiz Goiri orozkoarrak palmaresa handitzen jarraitu du asteburuan. Izan ere, Getxoko Equus klubean lehiatu zen irailaren 18tik 20ra bitartean Euskadiko Hezte Klasikoko Txapelketa eta hirugarren postua lortuta, brontzezko domina eramanez etxera.

Guztira 67 binomiok parte hartu zuten kategorian ezberdinetan. Ruizek bi sailkapen proba izan zituen eta bietan hirugarren izan zen. Lehenengoan

%66,183 puntuazioarekin eta %65,641 bigarrenen.

Horri gehitu behar zaio Espainiako Txapelketan —irailaren 2tik 6ra bitartean jokaturakoa— hamaikagarren bukatu zuela sailkapen orokorrean.

Gauzak horrela, ez da harritzekoa Bizkaiko Foru Aldundiak Kirolari Promesen programan sartu izana.

Domina bilduma

Arestian aipatu bezala, Arrietta Ruiz Goirik marka oso onak izan ditu bere kirol ibilbidean, gaztea izan arren. Esaterako,

2022an Espainiako Txapelketa-ko zilarrezko domina bereganatu zuen eta Federazio Kopa ere. Hurrengo urtean bigarren izan zen Federazio Kopan eta 2024an brontzezko bi domina ekarri zituen Pony Txapelketatik.

Hezte klasikoa

Kirol mota horrek Erdi Aroan dauka erroak eta zaldiaren dotorezia zein gizakiarekin duen koordinazioa neurtzen dute epaileek. Horretarako zenbait ariketa egin behar dituzte amazonaketa zaldiak. Diziplina olinpikoa ere bada.

Euskara eroso ikasi eta bizitzeko

50 urte aek
Euskal Herria euskalduntzen

Aiarako AEK
Laudio, Amurrio, Orozko, Okondo, Aiara, Artziniega eta Urduña

EUSKARA-IKASTAROAK

- Aurrez aurrekoak: maila eta ordutegi guztiak
- Autoikaskuntza tutore eta mintza-saioekin
- Titulu ofizialak: A1-A2-B1-B2-C1

Laudioko AEK · Zubiaur, 5 · 946 726 722 · 663 194 177 · laudio@aek.eus
Amurrioko AEK · Etxegoinbide, 8 · 945 892 334 · 663 076 240 · amurrio@aek.eus
Urduñako AEK · Kultur-etxea · 607 678 079

DIRULAGUNTZAK
EUSKO JAURLARITZA · ARABAKO ETA BIZKAIKO ALDUNDIA · LAUDIO, AMURRIO, URDUÑA
ETA AIARAKO UDALAK

Herriko plaza

BIDALI ZURE ZORION AGURRA!

Idatzi zure mezua eta bidali argazkia agurrak@aiaraldea.eus helbidera eta Aiaraldea.eus atarian plazaratuko dugu. Urriaren 6an argitaratuko da hamabostekariaren hurrengo zenbakia.

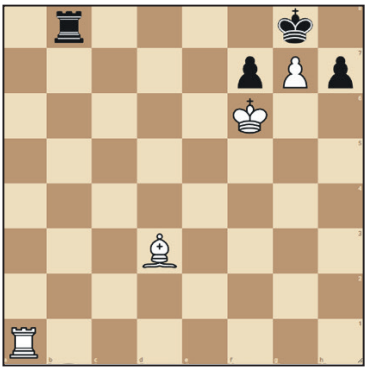
Denborapasak

SUDOKU ERRAZA

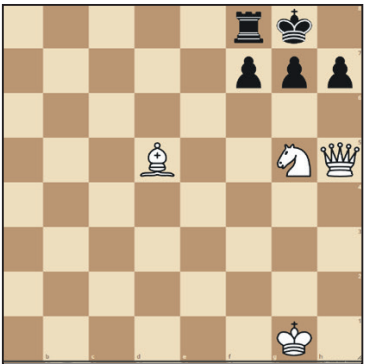
			7		3			5
3	7			2				
9	5		8			3	7	2
			4					7
		3				9		
		2			6	8	5	
	3		6	8		7		1
	2		9		7		8	
			1		2	4		9

SUDOKU OSO ZAILA

			4					
8	6							
	3			2	5			
6							5	4
4		5		3		7	8	
	8			7		3	2	
			6				4	
2	5		9					
			8				3	

GREKO MATEA

DENBORAPASEN SOLUZIOAK

Sudoku eta xake partiden soluzioak webgunean ikusgai: www.aiaraldea.eus/denborapasak

Zuriek jokatzeko dute eta mate egiten dute.

Amurrioko Xake Taldea

Zozketa

Arte Hartze ziklorako bonoa zozkatuko du Aiaraldea Komunikabideak

Parte hartu!

Arte Hartze Zikloa garatuko du Kultur Faktoriak udazkenean, zazpi jardueraz osatutako programarekin.

Zozketaren data: Irailak 30, 12:00etan

Herriko plaza

Boluntarioen Txokoa

Dozenaka inurriren lan ikusezin eta isilari esker egiten du aurrera Komunikabideak. Badira hamaboskariak euren auzoan banatzen dituztenak. Badira argazkiak bidali eta albisteen berri ematen dutenak. Guztiak dira ezinbestekoak. Haiei guztiei esker ona eta ahotsa ematea besterik ez dugu.

Noiztik zabilta argazkilaritzaren munduan?

Nik betidanik egin ditut argazkiak. Baditu antzina hartutako irudiak. Hasieran karretearekin ateratzen nituen, eta tresna bat erosi nuen etxean errebelatzeko. Orain, aldiz, mugikorrarekin egiten ditut.

Non egiten dituzu argazkiak?

Ugarteko jaietan batez ere, baina baita beste edozein jai herrikoietan ere. Adibidez, aurten Urduñako jaieta-ko entradilletan ere egon naiz argazkiak ateratzen.

Erakusketak ere egin dituzu.

Bai, bi aldiz egin dut Ugarteko jaietan ateratako argazkiekin, plazan bertan. Beste herri txiki bateko jaiekin ere egin dut erakusketa.

Eta nondik datorkizu argazkilaritzarekiko zaletasuna?

Gaztetan baserrian hasi nintzen argazkiak egiten, eta jaietan ere egitera pasa nintzen, 16-17 urterekin. Aziak kuadrillan aritu nintzen gero irudiak hartzen. Askok gustatzen zait jendearen argazkiak egitea, pertsonak egon behar dira nire argazkietan.

Horrek aukera ematen du garai bateko eta beste bateko argazkiak alderatuta. Ugarte, adibidez, asko aldatu bat, landa bat izatetik herrigune bat izatera pasa delako. Eta ez bakarrik Ugarte, Audio osoa baizik.

Denboraren joana irudikatzea gustatzen zaizu orduan.

Hori da, eta gauzak alderatzea.

Argazkiak Aiaraldea Komunikabideari pasatzen dizkiozu gero, plazaratzeko.

Nik karpeta asko ditut etxea gordeta, baina gustatzen zait argazkiak ahalik eta gehien zabaltzea eta, denborak aurrera egin ahala, alderaketak egitea. Aiaraldea Komunikabidea, adibidez, asko aldatu da urte hauetan. Hor daude lehen argazkiak, PPrengo egoitza zegoen tokian zenuten bulegoan (barreak), eta gaur egun... a ze nolako aldaketa. Polita aldaketa horiek ikustea, nondik gatozen eta nora goazen ikusteko. Ugarteko jaietan, adibidez, bazkaria edota mendi martxa egiten ditugu urtero. Ni oso ezaguna naiz Ugarten, eta jendeak argazkiak eskatzen dizkit. Nik egiten ditut eta gero pasatu egiten ditut mugikorrarekin. Ni pozten naiz, eta jendea ere, uste dut. Horrexegatik egiten dut.

Argitaratzailea: Aiaraldea Kooperatiba Elkarteak
Tirada: 10.000 ale.
Maiztasuna: Hamabostekaria
Lege gordailua: BI-1230-2013
Posta elektronikoa: egunkaria@aiaraldea.eus | agenda@aiaraldea.eus | erredakzioa@aiaraldea.eus
Publizitatea: publizitatea@aiaraldea.eus | 688 62 53 94
Helbidea: Errotari kalea 4-8 pabilioia, Audio. Araba. 01400
Telefonoak: 94 656 85 54 | 688 84 81 52
Webgunea: www.aiaraldea.eus

Erredakzioa: Maider Ramirez Martin, Aitor Aspuru Saez, Txabi Alvarado Bañares eta Aimar Gutierrez Bidarte

ERREDAKZIO OHARRA: Aiaraldea Komunikabideak ez du bere gain hartzen iritzi artikuluetan, zein egindako elkarrizketetan adierazitakoaren erantzukizuna.

ESKER BEREZIAK BANATZAILE BOLUNTARIOEI: Aitziber Alava, Josu Zabala, Gemma Corbella, Endika Arribas, Gorka Chamorro, Ane Izquierdo, Aitor Fernandez de Pinedo, Jon Catalan, Iñaki Larrakoetxea,

Ametz Meaza, Lander Ria, Xabi Ugalde, Alberto Gutierrez, Eunat Molinuevo, Ekhiñe Etxepeteliku, Iratxe Murias.

LIZENTZIA: DOAN ETA LIBRE
Aiaraldea komunikabideko edukiak kopiatu, moldatu, zabaldu eta argitaratu ditzakezu, gure egiletza aitortu eta baldintza beretan eginez gero.

Lizentzia hau baliagarria da testuentzat eta, argazkien eta ilustrazioen kasuan, Aiaraldea Komunikabidea daramatzatentzat soilik.

orozko

URDUÑA
ORDUÑA

Artziniega
UDALA

Arrenkadiaga-Zallo
Udala

Aiarako Udala
Ayuntamiento de Ayala

Arakaldo

OKONDO
UDALA - AYUNTAMIENTO

LAUDIO
UDALA
AYUNTAMIENTO DE LLÓDIO

AMURRIO

araba

álava

foru aldundia diputación foral

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

KULTURA ETA HIZKUNTZA
POLITIKA SAILA

Irakurketa gunea

OLATUA

Ilustratzailea: Suzy Lee
Argitaletxea: Barbara Fiorre
Suzy Leeren album ilustratu honek ez dauka testu idatzirik. Ilustrazio simple baina landuak ditu ipuinak. Atrapatzen zaituen istorio bat kontatzen du, baina testurik ez duenez norberak eraiki dezake bere ipuina. Lee ilustratzailearen bigarren lana da honakoa, eta hainbat sari jaso ditu.

11 BITXILORE

Idazlea: Marta Martos Molina
Itzulpena: Aitor Arana
Argitaletxea: Ibaizabal
Adina: 14 urtetatik gora
15 urteko nerabe baten bizitza kontatzen du. Madrilgo martxoak 11an gertatutako atentatuaren testuinguruan kokatuta dago. Eleberriak dolua lantzen du, bai modu intimoan zein kolektiboan. Baita identitate bilaketa ere.

JOLASGUNEA

UDAZKENARI ONGI ETORRIA

Udazkenean sartu gara eta euria, hotza, eguzki egunekin batera biziko ditugu. Euria eta beroa onddoetarako eguraldi bikaina.

Ilargia geroz eta tarte handiagoz ikusiko dugu zeruan, gauak egunari tarte kentzen jarraituko baitio.

Udazkenean hostoan biltzea ohikoa da, baina, honek aukera ematen du zuhaitz ezberdinen inguruan ikasteko. Zelako hostoak dituen, erortzen direnenak eta ez direnenak...

Hostoekin gainera ugariak dira egin daitezkeen eskulanak. Eskulanak egiten ditugun bitartean gainera hosto horren ezaugarriak gertutik esperimintatzeko aukera izango dugu:

- Hostoekin transferrak egin daitezke, hostoak margotuz eta beste gainazal batean jartzea
- Hostoek animalia itxura hartu dezakete, begi bat jarritz eta beste elementu batzuk gehituz
- Arbolario bat egin daiteke, zuhaitzaren ezaugarriak jarritz eta hostoa adibide bezala jarritz
- Zintzilikariak egin daitezke edo gabonetako koroak

Udazkenean ere hamaika plan eta jolas egin ditzakegu, naturak eskaintzen dizkigun aukerak baliatuta goza dezagun familia eta komunitatean:

- Euria egiten badu, putzuetan salto, putzuekin ibilbideak egin, harriak bota...

Putzuak jolaserako gune bihurtu daitezke

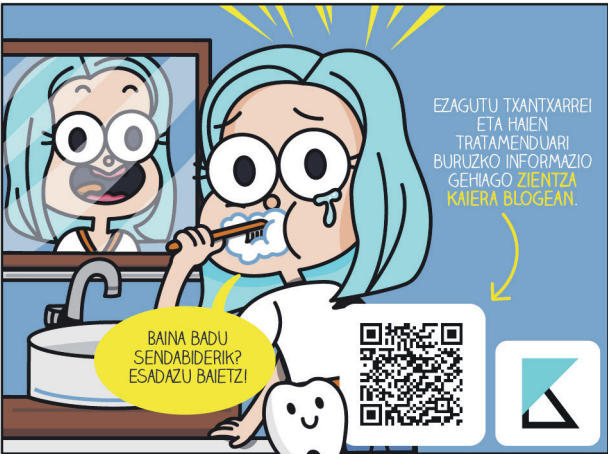
- Familian basora joan eta altxorak topatu daitezke: Ezkur ezberdinak, pinaburu ezberdinak, onddoak, kirikinoak...

KOKORIKO
HEZKUNTZA FAKTORIA
PISA informea

Ikasturte berria hasi dugu eta harekin batera etorri zen Pisa informea. Alarma guztiak piztu dituen datua irakurketarena da. Ikasleek irakurritakoa ez dutela ongi ulertzen aipatzen du informeak eta 2022tik puntu asko jaitsi omen direla le- rro horretan. Pisa informea atera eta gutxira euskararen mamua berriz atera da. Ereduen inguruko eztabaida ere piztu da medioetan. Ez dut uste erantzule baka- rra eskola denik. Euskal komunitatea aktibatu eta euskaren eremua zabaldu egin behar da. Mundu geroz eta globalizatu honetan euskarak bizirauteko pizkunde berria behar duela adieraz du Euskal Herriko euskalgintzak. Aurrera edo atzera egiteko unea da, eta Pisa informearen ostean ateratako eztabaidek hala adie- razten dute. Euskaraz ulertzeko gaitasun faltari, euskara gehiagorekin eta eremu gehiagotan, erantzun behar zaio. Espazioak konkistatu behar ditu euskarak eta horretarako politika estrategiko eta gogorragoak egin behar dira. Administrazioa euskaraz bizitzeko benetako apustua egin beharko luke, irakasleen euskara mai- la uneoro neurtu beharko litzateke, instituzio publikoek sustatuta edo diruz la- gundutako programetan euskararen presentziak ehuneko altu bat izan beharko luke, komunikabideetan euskarak gune pribilegiatua izan beharko luke, ikus- en- tzunezkoetan inbertsio altua egin beharko litzateke... Eta noski herrigintza eta herritarrak euskararen pizkundera aktibatu beharko ziren. Azken honek, bestea ekarriko du. Herritarren olatu batek mugituko du administrazioa eta politika. Batu gaitezen pizkundera! Euskara lehen lerrora ekarri eta irakurtzeko gaitasuna eta ulermena ere handituko da.

Txantxarra

Mezu gordea

Ezagutzen al duzu Lucky Luke, bere itzala baino azkarragoa den cowboy bakartia? Hemen behean dago, lasai-lasai, doinu bat ahotan hartuta. Baina zer ari ote da kantatzen? Jarri marrazkitxo bakoitzaren azpian hari dagokion hizkia eta asmatuko duzu. Horretarako, erabili beheko hizki-marrazki alfabetoa.

Batekoa eta Hirukoa

Suhiltzaileei oso erabilgarriak zaizkie gauza hauek guztiak. Horietatik bat behin ageri da soilik koadro honetan, eta horietatik beste bat, berriz, hiru aldiz. Bereiz itzazu.

HIZKI - MARRAZKI ALFABETOA

A B D

E F G

H I J

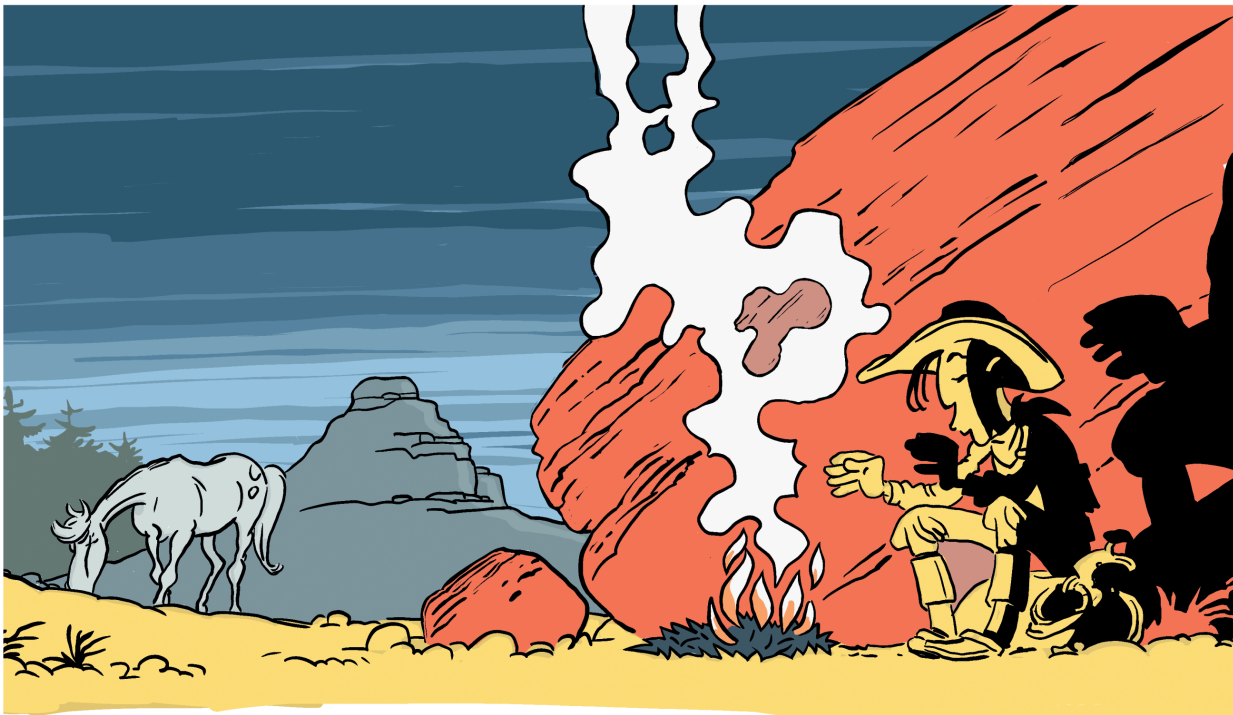

K L M

N O P

R S T

U X Z

.

Soluzioak

Mezu gordea

Batekoa eta Hirukoa

Kontra Aiaraldetik mundura

**ALEJANDRA
VILLA SANCHEZ**

JAIOTERRIA
LAUDIO (2001)

BIDAIAREN XEDEA
**GLOBAL TRAINING BEKA BATEKIN
JOAN ZEN ETA EGONALDIA
LUZATZEA ERABAKI DU.**

“MONTERREYN COWBOYZ JANTZITAKO JENDEA IKUS DEZAKEZU KALETIK MODU EZ IRONIKOAN”

Mexikon bizi zara. Noiz eta nola heldu zinen?

Urtarrilean heldu nintzen Mexikora, Global Training beka bati esker. Niri industrian jarduten duen enpresa batean lan egitea egokitu zitzaidan, baina psikologia ikasketak ditudanez, langile baliabideen sailean ibili izan naiz. Berez, hemen sei hilabetez geratzeari aurreikusten nuen.

Global Training esperientziarekin amaituta, zergatik erabaki zenuen bertan geratzeari?

Oraindik ez dakit oso ondo galdetara horri nola erantzun. Mexikarrek etengabe galdetzen didaten zerbait da. Egia esan, beso zabalik hartu ninduten bertakoek hasieratik; jendea, kultura, gas-

tronomia, bizimodua... oso berezia da eta guztiz bat egiten du nire izaerarekin.

Zertan ari zara zehazki?

Psikologo kliniko lanetan ari naiz, Nuevo Leongo Psikologo Elkargoan. Hemen Mexikon psikologo kliniko aritu zaitezke psikologia klinikoko masterra egin beharrik gabe, eta gero beste norbaitek gainbegiratu behar du zure lana.

Erronka profesionala zen niretzako, eta zentzu horretan hazteko aukera izaten ari naiz.

Monterrey hirian bizi zara, herrialdearen iparraldean. Nolakoa da hiria eta bertako bizimodua?

Ez dut beso zabalik hartu nauen hiriaren inguruan gehiegi kexatu nahi, baina nahiko leku arrotza da Monterrey. Klima nahiko muturrekoa da, oso hiri industrial da, eta kontaminazio handia du.

Era berean, Mexikoko iparraldeko oso kultura markatua duen hiri bat da: cowboyz jantzitako jendea ikus dezakezu kaletik modu ez ironikoan. Texas du mugakide iparraldean, eta horrek eragin handia du, onerako zein txarrerako. Izan ere, Mexikoko hiririk aberatsena da eta lan aukera asko daude hemen beste estatubatuekin alderatuta.

Eta hiritarrak? Ondo hartu zaituzte?

Mexikoko beste leku batzuetara

bidaiatzeko aukera izan dudanean ikusi dut antipatikotzat dituztela monterreytarak, eta egia da batez ere zonalde aberatsenatan whitexican asko dagoela: jende oso materialista, superfiziala eta klasista. Baina gero bere etxe-ko ateak irekitzeko prest dagoen jende askorekin egin dut topo baita ere. Jendea oso-oso jatorra da Mexikon oro har.

Psikologiaren arloan egiten duzulanzuk. Ezberdintasunik topatu duzu han eta hemen psikologia ulertzeko dugun moduan?

Uste dut hemen oraindik terapia joatearen gaia tabu dela herritar askorentzat. Gremioari dagokionez, sentitzen dut oso gutxi erregulatuta dagoela. Badago psikologo elkargo bat, baina na-

MEXIKO

DESKRIBAPENA

Mexikoko Estatu Batuak Amerika hegoaldeko herrialde burujabea da. 31 estatu eta barruti federal batean dago banatua. Hiribura Mexiko Hiria mudnuko bigarren hiririk populatuena da.

AZALERA

1.972.550 kilometro koadro.

BIZTANLEAK

134 milioi biztanle.

HIZKUNTZAK

Gaztelania (ofiziala 'de facto'). Zazpi milioi lagun baino gehiago mintzo dira hizkuntza amerindiarretan. Horien artean: nahuatl, tarahumara, yaqui, o'dham, maia hizkuntzak, mazateco, zapotec, mixtec eta beste hainbat.

bari dut ez dagoela Euskal Herrian edo estatu espainiarrean bezain estandarizatuta.

Terapiako saioen prezioa ere askoz merkeagoa da hemen, gutxi gorabehera 25-30 euroren bueltakoa.

Dena den, argi ikusten da hori hobetzeko eta eredu prestigio-tsuago bat eraikitzeke lanean ari direla.

Herrialde arriskutsua izatearen ospea du Mexikok.

Badago kriminalitate tasa nabarmen bat, datuek erakusten dutenez. Ni bizi naizen zonaldea nahiko segurua da indarkeriari dagokionez, baina uste dut aurreiritzi asko ere eraiki direla horren inguruan, eta zentzuz jokatzeko gero ez zarela zertan arriskuan egongo.

Herrialdeak transmititzen duen xarma niretzako beste bat da: kaletik ibiltzean dauden koloreak, usainak, musika, jendea dantzan... Bizitzaz gozatzen abilak dira mexikarrak!